

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת תּוֹרָתְךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

חזון אמת של בית המקדש העתידי, השלישי והנצחי,
הוא תחושה־חוויה של עמידה "לפני הוי".
העמידה לפני ה' כוללת את חווית ההשגחה הפרטית בכל פרט,
את הרגשת אהבת ה' האין סופית לכל אחד ואחת
וגם את שמיעת דברי ה' אלינו כ"תורה חדשה מאתי תצא".
על כך אנו מתפללים "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו
ותן חלקנו בתורתך" — "תורתך" העצמית.
[מתוך השיעור "חדש ימינו כקדם"]

דברים־חזון תשפ"ה

דברים-חזון ה'תשפ"ה

26 **הסיפור החסידי**
"קדשים תהיו"
החווה מלובלין

28 **מענות ותשובות**
תשובות הרב לשואלים
י"ב השבטים בספירות,
בכחות הנפש ובחודשי השנה

29 **פאזל א' א' א' א'**
מי יבנה את בית המקדש?
רזי יסביר לנו מה עדיף –
שאנחנו נבנה את בית המקדש
או שהוא ירד מוכן מהשמים

04 **לפני ה'**
נקודה מעובדת
בית המקדש השלישי –
מקום המפגש עם ה'

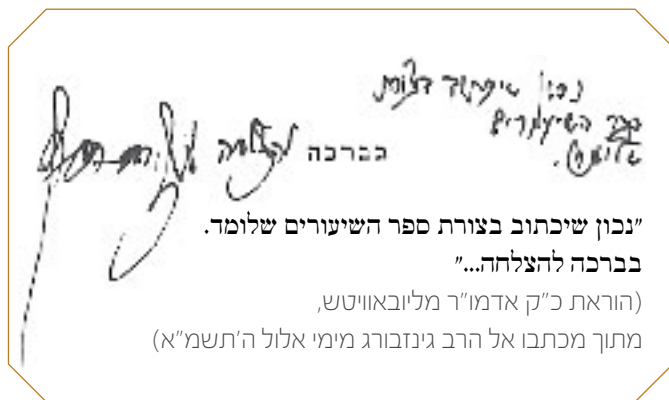
05 **"חדש ימינו כקדם"**
הכנה למגילת איכה
ציור בית המקדש – בין עבר לעתיד

10 **"עת לפרוץ"**
טעימה מהתוועדות
'ערב רתימה' לקמפיין
לפרוץ מוסכמות וסכומים
כדי לבנות משהו חדש

13 **עבודת ההשגחה**
השגחה פרטית במשנת המגיד
ממעזריטש (ח"ד)
קריאת ההשגחה להתקרבות ועבודה

העלון מופק ע"י עמותת
אוהבים להיות יהודים.
לקבלת השיעורים במייל
ולהצטרפות לצוות המפיצים:
itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל
עיצוב: דעה אביחיל
מערכת: הרב יוסף פלאי,
בעד יעקבי ואיתיאל גלעדי
עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם-
זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רווה

הקדמת המערכת

בתוך ימי **בין המצרים** ותוך כדי קמפיין "**עת לפרוץ**", מוגש לפניכם **גליון עם הפנים קדימה**, לעתיד – "באש אתה עתיד לבנותה" – עם בנין בית המקדש העתידי ועם הפריצה קדימה בכמות ובאיכות.

הנקודה המעובדת, השיעור הראשון והשיעור השני הם שלשה חלקים – שבגדר מעט מזעיר – **מתוך ההתוועדות הנפלאה** בערב־הרתימה לקמפיין בשבוע שעבר (והשלמותיה הרבות), והם מתלכדים להתבוננות אחת על החורבן ועל הבנין.

בנקודה המעובדת – "**לפני ה'**" – מוצג **גדר חדש לבית המקדש**, אליו עלינו לשאוף בבית המקדש השלישי.

בשיעור הראשון – "**חדש ימינו כקדם**" – מדריך אותנו הרב בבכבי **מגילת איכה** ומצייר לנו את ציור בית המקדש העתידי, **הנגלה לנו בחזון בשבת חזון**, בציור מופשט, **ללא התרפקות על העבר**, אלא **עם הפנים קדימה** – לעמוד לפני ה'.

השיעור השני – "**עת לפרוץ**" – מסכם את **החלק האקטואלי שבהתוועדות**, ובו מסביר הרב את **ההכרח לפרוץ את הגבולות ואת המוסכמות**, גם בהקשר של **פתיחת הלב והכיס בקמפיין ההתרמה הנוכחי**.

בשיעור השלישי – **עבודת ההשגחה** – אנו ממשיכים עם **סוגיית ההשגחה הפרטית במשנת הרב המגיד ממעזריטש**. בעוד חתיכה הראויה להתכבד, בה רואים כיצד משמשת תפיסת הרב המגיד **חוליה מקשרת בין גילוי אור האלקות אצל הבעל שם טוב לתביעת אדמו"ר הזקן** ל"עבודה בכח עצמו" והפנמת כל האורות בתוך הכלים. אצל המגיד **ראית ההשגחה תובעת עבודה**, והדבר בא לידי ביטוי באופנים רבות – מהתעניינות בחדשות וסיפור חוויות לצדיקים ("ועמך כלם צדיקים"), דרך **התמודדות נכונה עם מחשבות זרות בתפלה** ועד **להתייחסות לנמלים בבית...**

חברים יקרים שמו לב: אמנם ימי הקמפיין "**עת לפרוץ**" הסתיימו באופן רשמי, אבל גם **מסגרת הזמן הזו צריך לפרוץ** ועדיין ניתן להשתתף במפעל העצום והנפלא: **המהפכה של הפצת פנימיות התורה** – מחוברות **נפלאות** ועד **ספרי גל עיני** – כדי **להפוך את העולם ולהביא את הגאולה האמתית והשלמה**. מחכים לכם שתצטרפו אלינו. **פרטים בגב הגליון.**

שנזכה **תכף ומיד ממש** להתממשות דברי הנביא "צֹם הָרְבִיעִי וְצֹם הַחֲמִישִׁי וְצֹם הַשְּׁבִיעִי וְצֹם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוָה לְשִׂשׁוֹן וְלִשְׂמִיחָה וְלִמְעֻדִים טוֹבִים וְהָאֶמֶת וְהַשְּׁלוֹם אָהֲבוּ".
שבת שלום ומבורך, המערכת

נקודה

מעובדת מתוך שיעור

לפני ה'

ובינינו, מחברת את שני הכיוונים ההגדרות – של הרמב"ם, שמדגיש את עבודת המטה, ושל הרמב"ן, שמדגיש את ההתגלות מלמעלה.

כמובן, גם הרמב"ם וגם הרמב"ן דברו על הגדרת המקדש בכלל, מהקמת המשכן ועד לבית המקדש העתידי, שכולם נכללים במצות "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". ובכל זאת, בבית ראשון, בו היו הארון והכרובים ושרתה שכינה, הורגש בעיקר שהמקדש הוא "מקום מנוחת השכינה שהוא הארון" (כשיטת הרמב"ן), ואילו בבית שני, בו לא שכן הארון בקדש הקדשים וחסרה השראת שכינה גלויה, הודגשה עבודת התחתונים (כשיטת הרמב"ם). לכן בבית ראשון הופיעה בעיקר הנבואה, מלמעלה למטה, ובבית שני התפתחה התורה שבעל פה, מלמטה למעלה. הבית השלישי, לו אנחנו מקווים, ייחד בשלמות את שני הכיוונים, לכן הוא מוגדר דווקא כ"בית תפלה", ובתפלה לבנינו אנחנו מצפים לשמוע בו את דבר ה' – "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך".

המפגש עם ה' בבית המקדש השלישי כולל את כל האנושות – וְהַבְּיָאוֹתִים אֶל הָרָקֶדֶשׁ וְשִׁמְחָתִים בְּבֵית תְּפִלָּתִי... כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים, וְהֵלְכוּ עִמָּם יָרֵבִים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הָרָהוּי אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִרְנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכֶּה בְּאַחֲרֵיתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְיִבְרַח הָרָהוּי מִירוּשָׁלָּם". בדומה לכן, בית המקדש השלישי מגיע לכל העולם – עתיד בית המקדש להתפשט בכל ירושלים, עתידה ירושלים להתפשט בכל ארץ ישראל ועתידה ארץ ישראל להתפשט בכל העולם. חווית העמידה "לפני הוי'" תתפשט מהמקדש לכל העולם, כאשר נחוש ש"לית אתר פנוי מיניה" ותמיד אנו עומדים לפניו יתברך.

"עלה אריה במזל אריה והחריב אריאל על מנת שיעלה אריה במזל אריה ויבנה אריאל" – בימי האבלות על חורבן הבית אנחנו מתעצמים עם הציפיה לבנינו. מהו גדרו ועניינו של בית המקדש?

יש מחלוקת ידועה בין הרמב"ם והרמב"ן: לפי הרמב"ם גדר המקדש הוא "בית לה' מוכן להקריב בו הקרבנות". כלומר, עיקר המקדש הוא עבודת התחתונים, הקרבת הקרבנות על גבי המזבח החיצון העומד בחצר. לפי הרמב"ן גדר המקדש הוא "מקום מנוחת השכינה שהוא הארון" (כאשר השכינה שורה בין הכרובים, ומשם מדבר ה' עם ישראל). כלומר, עיקר המקדש הוא הגילוי מלמעלה, השראת השכינה בין שני הכרובים (מביניהם מדבר ה') על גבי הארון השוכן בקדש הקדשים, לפני ולפנים.

אך ניתן להציע גדר שלישי: פעמים רבות מוגדר בית המקדש בתורה במלים "לפני הוי'" (למעלה ממאה פעמים!). כלומר, יעודו של בית המקדש הוא תחושת הנוכחים בו שהם עומדים לפני ה' – הפגישה בין העליונים והתחתונים. כך, אנו מצווים לעלות לרגל לראות את פני ה' ולהראות בפניו. המפגש עם ה' מתבטא בתפלה שלנו אליו, "שפכי כמים לבך נוכח פני ה'", וגם בשמיעת דבריו אלינו, "כי מציון תצא תורה ודבר הוי' מירושלם". ההגדרה הזו, של מפגש בין ה'

שיעור

הכנה למגלת איכה

"חדש ימינו כקדם"

קיצור מהלך השיעור

בתשעה באב חרב בית מקדשנו בראשונה ובשניה ואנחנו מקוננים על החורבן ונושאים את עיינינו לבנין. כשאנו **משתוקקים לבנין המקדש השלישי**, ומציירים לעצמנו את החזון שלו, צריך **להזהר מלהתרפק על העבר שהביא לחורבן**. התרפקות כזו, **שנוטה לאפיין את עולם התורה**, יכולה להיות **הבעיה הכי גדולה**. הפתרון הוא רק בהפשטת ציורי המקדש שלנו והתחברות ליעודו האמתי של המקדש – **עמידה לפני ה'.**

"קדם" או "קדימה"?

בתשעה באב קוראים את מגלת איכה, שנקראת גם "קִינוּת"^א. מה הפסוק הכי עצוב במגלה?

כל המגלה היא "בכה תבכה"^ב על חורבן בית המקדש ו"הכל הולך אחר החיתום"^ג. מנהג ישראל הוא לסיים בדבר טוב^ד, והפסוק האחרון ממש של המגלה הוא לא טוב, לכן חוזרים על הפסוק הקודם ומסיימים במלים "חדש ימינו

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. אור לכ"ט תמוז פ"ה – כפ"ח.

א מסכת סופרים יח, ה.

ב איכה א, ב.

ג ברכות יב, א.

ד ירושלמי מגילה פ"ג ה"ז. מהרש"א על ברכות לא, א (וראה ירושלמי ברכות פ"ה ה"א: "השיבנו" תחת 'כי אם מאוס מאסתנו').

כקדם"^ה. לכאורה, זהו הסיום בטוב, אבל אם נשים לב, נתבונן לעומק, הביטוי הכי עצוב במגלה הוא שלש המלים "חדש ימינו כקדם". איך אני יכול לומר כזה דבר תמוה? כשאומרים "חדש ימינו כקדם" הציור הוא שאני זוכר ולמדתי את הצורה של בית המקדש הראשון והשני^ו, וגם למדתי בסוף ספר יחזקאל^ז את הציור של בית המקדש השלישי, העתידי, שכתוב^ח שהוא דומה לשני, עם כמה שינויים, אבל עקרונית הוא אותו דבר, בחיצוניות על

ה איכה ה, כא.

ו מסכת מדות; רמב"ם הלכות בית הבחירה. ראה תנחומא צו יד; שיחת ש"פ מטו"מ תשל"ו, ובשיחות רבות בימי בין המצרים לאורך השנים.

ז יחזקאל מ"מג.

ח ראה רמב"ם הלכות בית הבחירה פ"א ה"ד.

ההתנהלות של

בית המקדש
היתה מלאת
שחיתות, שהיא
מה שה' הכי
שונא, שנאת נפש
- השחיתות של
מי שעומד בראש
הממסד הדתי של
העם

כל פנים.

כשאני אומר "חדש ימינו כקדם", במקום שתהיה "מגמת פניהם קדימה"^ט, אני שואף שה' יחזיר לי את המצב של העבר – "קדם" כאן הוא העבר, אולי במצב קצת יותר טוב, אבל עיקר הציור, התפיסה שלי בשכל וגם בלב, הוא "קדם", העבר, בדיוק הפוך מקדימה, "מגמת פניהם קדימה".

צרת "מה שהיה הוא שיהיה"

מה הצרה הצרורה של תופסי התורה? שהאידיאל הוא מה שהיה. בתוך ה"הבל" של קהלת כתוב "מה שהיה הוא שיהיה ואין כל חדש תחת השמש".^ט שוב, זה אידיאל של הבל, של "הכל הבל"^א.

נכון שראשי התיבות של "מה שהיה הוא" הם משה^ב, אבל גם אם רוצים משה כמו שהיה משה הראשון – זה גם הבל! הרי כל התורה של עולם הזה, שהיא תורת משה, "הבל היא בפני תורתו של מלך המשיח"^ג. לכן, לא יכול להיות דבר יותר עצוב מזה שהציור שלי של בית המקדש הוא ציור של בית המקדש שהיה, בלי שום 'חוש', תחושה, מה ההבדל העצמי שבאין ערוך בין כל מה שהיה למה שיהיה.

ההבדל הזה הוא עיקר האמונה. אמונה היא להאמין בדבר שהוא לאין-ערוך. אם אני רק מצייר את העבר – הוא יכול לחזור גם בדרך הטבע, לא חייב להיות נס, לא צריך להיות מעל

השכל, יכול להיות "עולם כמנהגו נוהג"^ד. אסור לנו לחשוב ככה!

גם לגבי התפיסה של הרמב"ם צריך לחשוב: הפשט ברמב"ם הוא "חדש ימינו כקדם" של חזרה לעבר. הוא אומר^{טו} שהתקופה הראשונה של משיח היא "עולם כמנהגו נוהג", ולכאורה כולל בכך גם את השלב השלישי של פעולות מלך המשיח, "בנה מקדש במקומו"^{טז}. אפשר גם לדייק זאת גם מהמלה "במקומו", אם בית המקדש צריך לעמוד במקומו, כשהעיקר הוא הדיוק במקום המזבח^{יז}, הוא עדיין לא תופעה לא-מקומית. מקדש כזה הוא תופעה מקומית, "המקום [המסוים] אשר יבחר לשכן שמו שם"^{יח}. המקום הזה הוא לא המקום עליו נאמר "הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו"^{יט}, שדווקא הוא המקום האמיתי של "ושכנתי בתוכם"^כ, "בתוך הלב של כל אחד ואחד"^{כא}.

חורבן בגלל השחיתות

שוב, לומדים תורה, בעיקר, בימים אלה, בענייני מקדש, בה כל מה שאפשר ללמוד מתוך הספרים הוא ציורים של מה שהיה. למה ה' החרב את מה שהיה פעם אחר פעם? סבה פשוטה היא שמי שנהל את בית המקדש – כמו בני עליכ^{כב}, כמו הכהנים בסוף בית שני^{כג} – היו מושחתים. ההתנהלות של בית המקדש היתה מלאת שחיתות, שהיא מה שה' הכי שונא, שנאת נפש – השחיתות של מי שעומד בראש הממסד הדתי של העם. זו סבת החורבן. הסבה הזו, השחיתות שגרמה לחורבן, באמת יותר חמורה

יד ע"ז נד, ב.

טו הלכות מלכים ומלחמות פ"ב ה"א.

טז שם פ"א ה"ד.

יז ראה רמב"ם הלכות בית הבחירה פ"ב ה"א.

יח דברים טז, ו.

יט בראשית רבה סח, ט. ובכ"מ.

כ שמות כה, ח.

כא ראה אלשיך עה"ת שמות לא, ג;

כב שמואל"א ב, יב"ז; שם כב.

כג ראה פסחים נד, א; יומא ח, ב. ובכ"מ.

ט חבקוק א, ט.

י קהלת א, ט.

יא שם א, ב; יד; שם ב, יא; שם יז; שם ג, יט; שם יב, ח.

יב מגלה עמוקות רנב אופנים אופן סה.

יג קהל"ר יא, ז.

ועשיתי אפילו דוגמאות של בית המקדש וכלי המקדש ובגדי הכהונה וכו' וכו', ואת זה אני רוצה – שהמציאות תהיה איך שאני תופס את מה שהיה – אין לך בכיה, היפך הכוונה של בית המקדש העתידי האמתי, יותר מזה. בגלל המציאות האומללה של מה שהיה, עוד לא קיימנו אף פעם את המצוה של בית המקדש (כפי שאומר הרואטשובר').

אפשר לומר שהקריאה הראשונה של הפסוק הזה, כפסוק שלפני סיום המגלה, היא עדיין חלק מהקינות ואפילו השיא שלהן. לכן, גם אחרי הפסוק הזה – ודווקא אחריו, אם מפרשים אותו כמתמקד בעבר הבעייתי והמושחת-המאוס – מסיימים "כי אם מאס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד". אבל הקריאה הנוספת של הפסוק, כסיום טוב, מיועדת לכוון בו את הכוונה הפנימית, "קדם" של הסתכלות קדימה^{לא} – ואם נכון כך, הוא באמת יהיה סיום טוב ביותר.

חזון המקדש

רבי לוי יצחק ממברדיטשוב אמר שבשבת חזון, ערב תשעה באב השנה, ה' מראה לכל אחד את בית המקדש^{לב}. מהו בית המקדש שמראים לנשמה? כל אחד רואה משהו אחר, לפי המדרגה

ל ראה צפנת פענח הלכות בית הבחירה פ"א ה"א. לא הכתיב בפסוק הוא "ונשוב" והקרי הוא "ונשובה", ויש לומר שבפעם הראשונה (שבגדר תורה שבכתב) העיקר הוא הכתיב, כאשר משמעות "ונשוב" היא יותר שיבה אל העבר (קניה), ואילו בפעם השניה (שבגדר תורה שבעל פה, חזרה מדברי חכמים) העיקר הוא הקרי, כאשר משמעות "ונשובה" היא תשובה שלמה אל העתיד (ה) עילאה שבשם, סוד המקדש העתידי, כפי שהתבאר בחלק נוסף של השיעור).

לב רבי הלל מפאריטש בשמו (הובא ברשימות הצ"צ על איכה עמ' 45 בהערות). וראה בביאור הענין באורך בלקו"ש חכ"ט, עמ' 18 ואילך.

מהמסובב, החורבן עצמו. מתוך הסבה הזו באה בעם שנאת חנם^{כד} – הכל מתחיל מהשחיתות של מי שבידיו המפתחות של המקדש...

אם היינו מציירים לעצמנו שיעוד פעם נבוא אנחנו ונבנה את בית המקדש – מי יעמוד בראש? הרי "עולם כמנהגו נוהג"! יש עדיין אותו סוג אנשים שתופסים את ההנהגה. מי יכול להבטיח שהם לא יהיו מושחתים, כמו הקודמים להם? אני ודאי לא יכול להבטיח, ואני לא חושב שזה יתכן בכלל. בית המקדש, עם כל הטוב שיש בו – טוב שיכול לעמוד 410 שנים (בית ראשון), 420 שנים (בית שני)^{כה} – בסוף, בדרך של "עולם כמנהגו נוהג", כולל טבע השחיתות של אלו שמנהלים את הממסד, הוא טוב שאין לו שום קיום אמתי!

לכן הבכי הזה, הבכי של תשעה באב, הוא בכיה לדורות^{כז} – בכיה לדורות של "מה שהיה הוא שיהיה", בכיה של "חדש ימינו כקדם" לפי הפשט.

מקדש קדמונו של עולם

יש ודאי את הפירוש הפנימי ל"קדם", שהוא קדימה^{כח}, ועוד יותר, ש"קדם" אין הכוונה שאני מצייר את בית המקדש שהיה, עם כל השחיתות שלו, אלא את בית המקדש של "קדמונו של עולם"^{כט}. זהו הקדם האמתי, "הוי' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז"^{כט}. אם אני מכוון לאותו "קדם" ב"חדש ימינו כקדם" – זה טוב מאד. אבל לפי הפשט, שלמדתי את ההלכות,

כד ראה יומא ט, ב.

כה יומא ט, א; עבודה זרה ט, א; ערכין יב, ב. ובכ"מ.

כו סנהדרין קד, ב.

כז ראה גם אוה"ת בראשית עמ' 784.

כח בראשית רבה לח, ז ובכ"מ.

כט משל ח, כב.

חזון אמתי של בית המקדש העתידי, השלישי והנצחי, הוא תחושה-חוויה של עמידה "לפני הוי"

שלו:

ככל שהאדם מתפתח התפיסה שלו מתעלה, וההמחשה לדבר יקר יכולה להיות נשמה אהובה או מצב רוחני נעלה.

אבל חזון אמתי של בית המקדש העתידי, השלישי והנצחי, הוא תחושה-חוויה של עמידה "לפני הוי"^{לד} – כשאדם עומד לפני ה', הוא כבר נמצא בבית המקדש. העמידה לפני ה' כוללת את חווית ההשגחה הפרטית בכל פרט, את הרגשתו אהבת ה' האין סופית לכל אחד ואחת, וגם את שמיעת דברי ה' אלינו כ"תורה חדשה מאתי תצא"^{לה} – "שיבנה בית המקדש

יש מי שרואה את בית המקדש כציור (או כדגם תלת-ממדי) של מבנה פיזי, שיכול בעצם להיות 'צילום' בחלום של מה שראה כבר באיזה ספר.

המבט הזה, על החיצוניות של המקדש^{לג}, הוא בעצם התייחסות למקדש שהיה בעבר וחרב.

יש מי שזוכה למבט פנימי יותר, ורואה את המקדש כדבר היקר לו ביותר. המשל של רבי לוי-יצחק הוא ילד שמראים לו בגד יקר, משום שזהו הדימוי המובן לילד (יותר מאשר בית).

^{לד} כפי שנתבאר באריכות בח"א של השיעור, וראה נקודה מעובדת בגליון זה.

^{לה} ויקרא רבה יג, ג (ע"פ ישעיה נא, ד).

^{לג} ראה גם מעין גנים ח"ה דברי-חזון (עמ' יג ואילך).

תיקון העקמימות

אסור להיות מסכן! זה מסוכן! בפרט בזמן שיוצאים לדרך (החיים). הרי נאמר "כל הדרכים בחזקת סכנה" – הדרך ממעטת שלשה דברים ואפשר בהחלט להרגיש בדרך כמה אני מסכן. אבל אסור! אנו היום בדרך למשיח, וכדי לזרז את ביאתו צריך להיות חזק, מלא בטחון ("הולך בתם ילך בטח"), אומץ ושמחה (מתוך תודעה ש'**מסכן זה מסוכן**' בגי' **משיח**, "את זה לעומת זה עשה האלהים"). בפרשתנו (דברים א, כב) מביא רש"י עוד כלל גדול לגבי דרכים: "אין דרך שאין בה עקמימות". מכאן נסיק שסכנת הדרך היא מפני העקמימות שבה. מי שהולך עקום הוא באמת מסכן (ומסוכן). העקמימות מתחילה בראש – ראש עקום (שכל עקום, סברא עקומה). אחר כך: צואר עקום (כאותו בעטלער של רבי נחמן, שאצלו היה זה למעליותא), לב עקום (עקמימות שבלב, שקול השופר מפשט אותו), רגלים עקומות (המהלכות בדרך עקומה).

הזמן לתקן את הראש העקום הוא בימי בין המצרים, משבעה עשר בתמוז ועד תשעה באב (שלשת השבועות כנגד כח"ב, ג' ראשונות, כנודע, שבעולם התהו שקדם לעולם התיקון היינו: תהו, בהו, חשך). הזמן לתקן את הצואר העקום הוא משבת נחמו עד סוף חמש מנחם אב. הזמן לתקן את הלב העקום הוא בימי תקיעת השופר, מר"ח אלול עד לנעילה של יום הכפורים (כאשר סכך הסוכה נעשה ממאה קולות השופר של ר"ה. והוא ראשית ועיקר תיקון הסכנה, סכנה נוטריקון סוכה נאה, אותיות סכנה בדילוג שוה, עם עוד אותיות "אוה למושב לו"). הזמן לתקן את הרגלים העקומות הוא בתום חגי תשרי, כאשר "ויעקב הלך לדרכו".

רק העומק, העמקת הדעת, יכול לתקן את העקום. **העמקת הדעת** = **כתר דעת** (במקום שמונים את הכתר לא מונים את הדעת ובמקום שמונים את הדעת לא מונים את הכתר – רק העצמות יכולה לשאת את שניהם יחד ולגלות שבעצם הם דבר אחד ממש, אך ללא גילוי העצמות השכל שבין הכתר לדעת מפסיק ביניהם, ועל ידי כך נעשה שכל עקום).

מותאמת לעתיד^{מב} – "לחזות בנעם הוי"^{מג}.

מב דוגמה למעבר הנדרש בין דורות – עם התפתחות התודעה – יש במעבר במדבר בין הדור שיצא ממצרים לדור שנכנס לארץ. בתחלת נדודי ישראל במדבר **הכה** משה רבינו **בצור** כדי להוציא מים ואילו בסוף השנים הללו הוא נענש על כך שלא **דבר** אל **הסלע** אלא **הכה** אותו, ומוסבר שבדור הראשון היה עם ישראל במוחין דקטנות ונזקק להכאה ואילו בדור שנכנס לארץ כבר הגיע עם ישראל למוחין גדלות עליהן יש להשפיע בדבור (ראה **מעין גנים** ח"ד חקת והנסמן שם ובכ"ד). לענינו, הדור הראשון הוא דור של המחשה, **צור** לשון **צורה**, והחזון שלו הוא רק בדבר שיש לו צורה מוחשית. אך כדי להכנס לארץ ולקדש את הגשם ממש צריך דווקא הפשטה, ולא הגשמה, והיינו גדלות המוחין של "אורא דארץ ישראל מחכים" (ב"ב קנח, ב) – לא אדמת ארץ ישראל אלא דווקא האויר שלה (סוד האוירא דארץ, בו מאירה דעת דרד"א ועליו נאמר שיש בו חיה ששמה ישראל, וד"ל). הפשטה זו היא בסוד הדבור אל הסלע, דבור היוצא מתוך שתיקה פנימית, בסוד "מלה בסלע – משתוקא בתרין" (מגילה יח, א). כאשר משה מכה בסלע, בפעולה 'מגושמת' השייכת לדור הקודם, נגזר עליו שלא להכנס לארץ, וד"ל. בעומק, זהו ההבדל בין כל דורות הגלות ל"דור האחרון לגלות" שהוא הוא (נעשה מיד) ה"דור הראשון לגאולה" (ד"ה "באתי לגני" תשי"א. ובכ"מ) – דורנו אנו – לדור הזה, הדור השב לציון, העיקר הוא ההפשטה הרוחנית נפשית (כשבתוך דור זה גופא, כל עוד העיקר־הדגש הוא על "דור אחרון לגלות" יש עדיין הגשמה מסוימת ואילו כאשר העיקר־הדגש הוא על "דור ראשון לגאולה" מגיעים להפשטה גמורה – והוא היחס בין לפני ואחרי ג' תמוז, ודוק – עד שנוכה לשניהם יחד, כאשר ההגשמה תהיה כל־כולה הלבשה מדויקת של ההפשטה, ללא שום "סרח העודף" של הגשמה מיותרת (ועל ידי זה גופא יתקיים "ואת רוח הקטמאה אעביר מן הארץ", וד"ל). מג תהלים כז, ד (גם פסוקים אלו נתבארו באריכות בהתוועדות והשלמותיה, בחלק שטרם פורסם). **"לחזות בנעם הוי"** עולה ט"פ **חזון** (יש בביטוי אותיות **חזון** ועוד ח"פ **חזון** בגימטריא, חלוקה שבסוד **אח** של "אחיד", בנין פרצוף הדכורא, **אח**, על מנת להתייחד עם הנוקבא, ד רבתי), וד"ל (ראה שעה"כ דרושי ק"ש דרוש ו. ובכ"מ).

במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך^{לו} ("תורתך" העצמית, התורה כפי שהיא אצל ה' בינו לבין עצמו^{לו}, עליה אנחנו מבקשים "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך"^{לח}) לט.

בהבנה שראית המקדש בשבת חזון היא מדורגת, "כל חדא וחדא לפום שיעורא דיליה"^מ, יש משהו מנחם. מי שמתוסכל כשלפי הבנתו לא ראה את בית המקדש יכול להתעודד שכנראה ראה את בית המקדש בצורה המותאמת לו כרגע, וככל שיפתח את החזון שלו, להיות "חכם הרואה את הנולד"^{מא}, הוא יראה אותו בצורה שיותר

לו נוסח תפלת השחר.

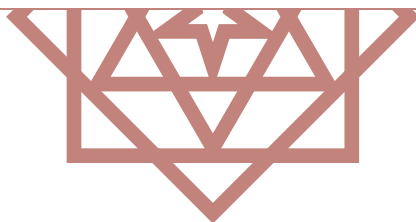
לו ראה לקו"ת להאריז"ל בריש פרשת בראשית; ספר המאמרים תרל"ד עמ' רעח. ובכ"מ.

לח תהלים קיט, ח.

לט על התורה החדשה המתגלה בכל שלב של הגאולה – והיא, במובנים רבים, התכלית שלה – נתבאר בחלק נוסף של השיעור שטרם פורסם.

מ זהר ח"א קג, ב.

מא תמיד לב, א. החכם רואה את בית המקדש העתידי הנולד מתוך רגע ההווה (כאשר ברגעא חדא נמשכת א לתוך ה־גולה והופכת אותה ל־גאולה ומיד נבנה בית המקדש במקומו, בית מקדש של אש מן השמים). בפרטיות יש ארבע דרגות – חכם ("אין חכם כבעל הנסיון", הרואה את הנולד במח **החכמה** – **כח־מה** – שהוא מח הזכרון, זכרון של "מה שהיה וגו'"), פקח (המפוכח למה שקורה ברגע ההווה בפועל ומגיב לו נכון באופן ספונטאני), חוזה (בראיה דרך אחר, כנודע בסוד "מבשרי אחזה אלוה", היינו תחושת העתיד מתוך ההווה) ונביא (שרואה ישירות את העתיד לבוא, עם מסר ברור אצל ה'). **חכם פקח חוזה נביא** בגימטריא **משה** – בו כלולים כולם – ובתוספת **אחד** ("הוי אחד", "היה הוה ויהיה כאחד" ממש, ועד למעלה מהזמן לגמרי) עולה **משיח**, כנודע בסוד "עד כי יבא [אחד] שילה [משה]" (בראשית מט, י).

"עת לפרוץ"

קצור מההלך השיעור

זהו חלק קטן וחשוב מתוך ההתוועדות המיוחדת שהתקיימה בשבוע שעבר לכבוד פתיחת הקמפיין. הרב דרש את הביטוי **"עת לפרוץ"** שנבחר ע"י המארגנים והעמיק במשמעות **הפריצה החיובית, "סותר על מנת לבנות"**, פריצת החומות המדומות, **הנחות העולם** הנראות כה חזקות. דווקא **ה'אין' של הקדושה פורץ את הישות** של העולם הזה ומאפשר את הבניין החדש שבו **מתייחדים הגבול והבלייגבול**.

בהקשר לקמפיין, המסקנה העיקרית היא **לפתוח את הלב ואת הכיס**, לפרוץ את המוסכמות והסכומים, לתת בלי גבול, **לתרום ולהתרים** אחרים. הקמפיין הרשמי אמנם הסתיים בהצלחה אבל ניתן לפרוץ את הגבול ולהמשיך לתרום עוד ועוד...

עליה שנאמר 'וחומות ירושלים מפורצות' [מה שאירע בי"ז בתמוז, 'הובקעה העיר'²]. ועת לבנות – שנאמר 'ובניתיה כימי עולם'³. אכן, בתוך הפריצה השלילית של החורבן גנוז הבניין! החורבן עצמו הוא הגורם לבניין החדש, שכן הקב"ה "סותר על מנת לבנות"⁴, סותר את הבנין הקיים על מנת לבנות בנין טוב לאין ערוך, סותר את הבית הראשון והבית השני על מנת לבנות את הבית השלישי השלם והנצחי,

הביטוי "עת לפרוץ", שנבחר ככותרת למבצע ההתרמה של גל עיני, לקוח מספר קהלות: "לכל זמן ועת לכל חפץ תפתח השמים. עת ללדת ועת למוות עת לטעת ועת לעקור וטוע. עת להרוג ועת להפוא עת לפרוץ ועת לבנות"⁵... סך הכל כח עתים הנחלקים ליד זוגות (סוד שתי ידיים), אחד חיובי ואחד שלילי. בזוג הרביעי, "עת לפרוץ" הוא השלילי ו"עת לבנות" החיובי, כפי שמתפרש במיוחד בהקשר לירושלים ובית המקדש: "עת לפרוץ – חומת העיר כשנגזר

ב תענית פ"ד מ"ו.
ג רש"י שם.
ד שבת לא, ב.

נערך ע"י יוסף פלאי, מתוך התוועדות אור לכ"ט תמוז תשפ"ה, ערב רתימה, כפר חב"ד.
א קהלת ג, א"ג.

"עת לפרוץ"

מתפרש לחיוב
- עת לקיים
"ופרצת", לפרוץ
את גבולות הארץ
המצומצמים
ולהתרחב ללא
מצרים, לפרוץ את
חומות ירושלים
המגבילות
ולהתפשט בלי
גבול

עֲלֶיךָ פָּרַץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פָּרָץ"י.
מפרץ בן יהודה (מ) משפחת
הפרצי"ט נמשך זרע המלכות
לדורות, ככתוב בסוף מגילת רות:
"ואלה תולדות פרץ... וישי הוליד
את דוד". גם מלך המשיח ("הוא
דוד בעצמו"ט) מכונה פורץ, "עֲלֶה
הַפָּרָץ לַפְּנִיָּהם... וַיַּעֲבֹר מִלִּפְנֵי
לַפְּנִיָּהם וְהוּא בְּרֹאשָׁם"י, "איש
בן פרצי"ח.

הברכה "ופרצת" פירושה
"נחלה בלי מצרים"י, ללא
כל מצר, גבול והגבלה, אלא
מתפשטת והולכת עד בלי די,
התפשטות הקדושה ה'כובשת' את העולם כולו,
עתידיה ירושלים להיות כארץ ישראל וארץ
ישראל ככל העולם כולו"כ. כך נאמר על ירושלים
לעתידי שאין לה חומה, גבול ומדה, אלא "פְּרוֹזוֹת
[פרז כמו פרץ] תֵּשֵׁב יְרוּשָׁלַם... וְאֵינִי אֶהְיֶה לָּהּ
נֶאֱמָר הוּא חֹמַת אֵשׁ סָבִיב"כא.

אם כן, גם "עת לפרוץ" מתפרש לחיוב –
עת לקיים "ופרצת", לפרוץ את גבולות הארץ
המצומצמים ולהתרחב ללא מצרים, לפרוץ את
חומות ירושלים המגבילות ולהתפשט בלי גבול.
באמת, יש כאן חבור ויחוד של ה'בלי גבול' עם
הגבול, "פרוזות תשב ירושלים" בלי גבול, יחד עם
גבול של "חומת אש סביב". כלומר, הבלי-גבול
האמתי מאיר בתוך הגבול, "בלי גבול בגבול". הרי
הקב"ה אינו מוגבל כלל, ו"כשם שיש לו כח בבלי
גבול כך יש לו כח בגבול"כב, וכך הקדושה בעולם
הינה נושאת-הפכים של בלי גבול בגבול. חיבור

שרק בו מתקיימת באמת מצות
בנין המקדש כראוי"ה, "ועשו לי
מקדש ושכנתי בתוכם"י, כדברי
חז"ל "עלה אריה [נבוכדנצר,
האריה של הקליפה] במזל אריה
[חדש אב] והחריב אריאל [בית
המקדש, הבנוי בצורת אריה
רובץ] על מנת שיבוא אריה
[ה', האריה של הקדושה] במזל
אריה ויבנה אריאל"י. עוד אריה
של הקדושה יש בפסוק "אחרי ה'
ילכו כאריה ישאג"ט – הקב"ה
שואג כאריה ואנחנו שואגים
לעומתו בהליכתנו אחריו, הליכה

הבאה אל תכליתה בבית המקדש, והרמז: **אחרי
הו' ילכו כאריה ישאג = בית המקדש!**

לפרוץ את הגבול

נתבונן בהופעות הראשונות של השרש
פרץ בתורה (לפי הכלל הגדול שיש ללמוד כל
מושג לפי המקום בו נזכר לראשונה בתורה).
הפעם הראשונה היא בדברי ה' ליעקב אבינו
בצאתו מהארץ, "וּפְרַצְתָּ יָמָה וְקִדְמָה וְצַפְנָה
וְנִגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כָּל מְשֻׁפְּחוֹת הָאָדָמָה וּבְיָדְךָ"א
(ובהמשך בהתקיימות הברכה, "ויפרץ לרב"ב,
"ויפרץ האיש"ג). אחרי יעקב, מופיע השרש פרץ
בלידת בני יהודה, פרץ וזרח: לאחר שזרח הוציא
את ידו ראשונה התגבר אחיו ופרץ, "מִה פֶּרַצְתָּ

ה כדברי הרואטשובר (צפנת פענח על רמב"ם הלכות
בית הבחירה פ"א ה"א) שהובאו בשיעור מוצאי כ"ד תמוז –
נדפס בגליון מטות-מסעי – השתא.

יד שם לח, כט.

טו במדבר כו, כ. וראה אור החיים הק' עה"פ.

טז נוסח ההושענות.

יז מיכה ב, יג.

יח פיוט "לכה דודי".

יט שבת קיח, א"ב.

כ פסיקתא רבתי א.

כא זכריה ב, ח"ט.

כב עבודת הקדש ח"א פ"ח.

ז שמות כה, ח.

ז מידות פ"ד מ"ז.

ח פסיקתא דר"כ יג.

ט הושע יא, י.

י ראה בבא קמא נה, א. ישראל קדושים אות ז (ובכ"מ
בכתבי ר' צדוק).

יא בראשית כח, יד.

יב בראשית ל, ל.

יג שם ל, מג.

כדי לבנות עולם

חדש, 'סדר עולמי'
חדש, צריך
לפרוץ הרבה
בנינים והרבה
חומות. פריצת
הגבולות החיובית
היא לפרוץ
מוסכמות, חומות
של שוא ושקר,
חומות מדומות
של תודעה
הכלואה במצרים,
ולהיות נכונים
'לצאת מהקופסה'
מתפיסת עולם
'וקונספציה'
שגויה, 'הנחות
העולם'
המקובלות.

לפרוץ מוסכמות

"עת לפרוץ ועת לבנות" – כדי לבנות עולם
חדש, 'סדר עולמי חדש' (כמו שעושה המשיח),
צריך לפרוץ הרבה בנינים והרבה חומות (כמו
פריצת חומת יריחו כצעד ראשון לכיבוש הארץ).
פריצת הגבולות החיובית היא לפרוץ מוסכמות,
חומות של שוא ושקר, חומות מדומות של תודעה
הכלואה במצרים (הן ב"מצרים דקליפה" והן
ב"מצרים דקדושה"^{כג}), ולהיות נכונים 'לצאת
מהקופסה' מתפיסת עולם ו'קונספציה' שגויה,

כג יומא כא, א.

כד כדברי ר' הלל מפאריטש שרבי אמתי הוא "בלי גבול
בגבול" (מגדל עד (מונדישין) עשרה מאמרות עמי' שנג,
התבאר באריכות בלב לדעת מאמר "וצדיק יסוד עולם").

כה מאור עינים פרשות שמות ופינחס בשם הבעש"ט.

כו כש"ט (קה"ת) אות קמ.

כז ראה למשל תורת מנחם כ"א עמ' 322-316.

'הנחות העולם' המקובלות. וכדוגמה מעשית –
לפרוץ מוסכמות ולתת צדקה מעל ומעבר למה
שנדמה לי, "וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְדָּקָה שְׁלוֹם וְעֵבֶדֶת
הַצְדָּקָה הַשָּׁקֵט וְנָטַח עַד עוֹלָם"^{כח}.

בפרט, החומה העיקרית שעלינו לפרוץ היא
חומת הברזל שאנו בנינו במעשינו, "מיום שחרב
בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל
לאביהם שבשמים"^{כט} – זו החומה של גבהות-
הלב המפרידה בין האדם לה' יתברך. צריך לשבור
את הלב, לטהר אותו מכל גאווה וגובה, וכך לפרוץ
ולנתץ את חומת הברזל של הסטרא אחרא.
אחרי פריצת החומה של הקליפה, נבנית החומה
של הקדושה, "אני חומה"^ל (ככתוב בסיום שיר
השירים, שיר האהבה בין כנסת ישראל והקב"ה).
איך פורצים חומה? החומה נדמית ל'יש' גדול
וחזק, ואותה עלינו לפרוץ עם ה'אין' של הקדושה,
"אין מזל לישראל"^{לא}. למראית-עין נדמה שה'יש'
הוא החזק והיציב וה'אין' הוא החלש והמסכן,
ומה כחו של האין מול היש? אך ההפך הוא הנכון:
היש רק מעמיד פנים, מתיימר להיות חזק, אך
באמת הוא חלש מאד. ואילו האין הוא החזק
באמת, 'האיתן שבנשמה'^{לב} (המתגלה בנתינת
צדקה בלי גבול, "וצדקה כנחל איתן"^{לד}) שביכלתו
לפרוץ כל יש. גם המוסכמות הן תוקף הישות,
ונדמה שאי אפשר להשתחרר מהן, אך האין של
הנשמה פורץ את הישות וצוחק על המוסכמות.
אז, לאחר ששוברים את הישות, את המוסכמות
והחומות שבינינו לבין אלקינו – ניתן לבנות את
הבית החדש, שהחומה שלו היא "חומת אש"
של אין אלקי בלי-גבול המאיר בתוך הגבול^{לד}.

כח ישעיה לב, יז. ראה תניא אגה"ק יב.

כט ברכות לב, ב.

ל שה"ש ח, י.

לא שבת קנו, א. ראה בעש"ט עה"ת לך אות כו.

לב ראה לקו"ת תחלת פרשת ראה; ד"ה "לעולם יהא
אדם רך כקנה" תש"ג ובכ"מ. וראה תניא קו"א ד"ה "וצדקה
כנחל איתן" (קסא, א) וביאוריו.

לג עמוס ה, כד.

לד אש נטריקון אין יש – אש עם יין באמצע – האין מאיר
בתוך היש, ועד שנעשה "חכלילי עינים מיין" (בראשית מט,
יב), "אש בעינים".

שיעור

השגחה פרטית במשנת המגיד ממעזריטש (ח"ד)

עבודת ההשגחה

קיצור מהלך השיעור

חלק נוסף בשיעור על **ההשגחה הפרטית במשנת המגיד** – כחלק מהמהלך של **תהא שנת** **ההשגחה פרטית** – מתמקד **בקריאה האלקית שצריך האדם לשמוע** מכל מקרה שעובר עליו בהשגחה פרטית. **פרק א** עוסק **בפענוח האדם את המאורעות** העוברים עליו, תהליך בו ישנה עבודה של **העלאת ניצוצות** ששכר גדולה בצדה. המגיד מביא כאן דוגמה יפהפיה של **'שיתוף פעולה'** בבירור ניצוצות – כאשר אדם אחד **מספר את חוויותיו לזולתו** הצדיק ("ועמך כלם צדיקים") ודווקא **שומע הסיפור מסוגל להעלות** את הדברים. **פרק ב** מביא תורה נוספת של הרב המגיד, ומאריך ביכולת **להעלות מחשבות זרות** שבאות בתפלה – כשהוא ממצע בענין זה בין ההדרכות השונות של **הבעל שם טוב** (לצדיקים) ושל **אדמו"ר הזקן** (לבינונים) – כשהוא עובר דרך **מציאת טעמים בטבע ובחוקיו** ומסיים בהשגחה פרטית שעל האדם לראות **בתוך ביתו** שלו.

א. עבודת הבירורים בלימוד מההשגחה

ההשגחה תובעת עבודה

נמשיך לעוד תורה^א שעולה ממנה עוד כלל גדול בהבדל בין דרך ההסבר של ההשגחה פרטית אצל הבעל שם טוב ואצל המגיד: ברבות הטובה רבו אוכליה ומה כשרון לבעליה **כי אם ראות עיניו**.

המגיד דורש על פסוק בקהלת – "בִּרְבוֹת הַטּוֹבָה רַבּוּ אוֹכְלֶיהָ וּמִה כִּשְׁרוֹן לִבְעָלֶיהָ כִּי אִם [כתיב: ראית. קרי:] רָאוּת עֵינָיו"^ב. מה הקשר להשגחה פרטית? דהנה ידוע כי כל מה שאדם רואה או שומע אינו במקרה, כמובן, אחד היסודות של הבעל שם טוב הוא שכל מה שאדם רואה או שומע הוא לא במקרה, אבל כשמדברים על ההשגחה הפרטית

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. ר"ח ניסן תשפ"ה – כפ"ח.
א מגיד דבריו ליעקב את רלח.

ב קהלת ה, י.

אצל הבעל שם טוב, אבל הוא מודגש יותר אצל המגיד, ואפשר לומר שההדגשה הזו אצל המגיד היא שלב מעבר לקראת אדמו"ר הזקן, שיסוד מוסד אצלו הוא התביעה ל'עבודה בכח עצמו'. שלשת השלבים הללו, ה'סדר' של שלשת הדורות הראשונים של החסידות, משתקפים בפסוק שמזכיר לאדם לראות את ההשגחה הפרטית שמלווה את מעשיו שלו – "וזכרת את הוי' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל"^א ("זכירת ארץ ישראל"^ב). אצל הבעל שם טוב העיקר הוא לזכור-לראות את ה"הוא" – "הוי' אלהיך" בגוף שלישי-נסתר – לגלות ש"אכן אתה אל מסתתר"^ט ו"חסד אל כל היום"^י נמצא בכל פרט (וממילא "יתפרדו כל פעלי און"^א, יתבטל כל מה שנראה שלילי ונפרד מאלקות^ב, ככחו המיוחד של הבעל שם טוב^ג). אצל המגיד העיקר הוא "הנתן לך" – ראיית השגחה פרטית בה ה' "מזמין את האדם לעבוד ונותן לו כח לכך (כאשר מודגש הנותן, בבחינת "איש מזריע תחלה יולדת נקבה"); אצל אדמו"ר הזקן העיקר הוא ה"כח לעשות חיל" – כח שבא ממנו יתברך, אך מתגלה בפנימיות האדם דוקא, כעבודה בכח עצמו^ד (בבחינת "אשה מזרעת תחלה יולדת זכר"^{טו}), ודוק^{טז}.

ו לוח "היום יום" כ"ט מנחם אב. ובכ"מ בחסידות.
ז דברים ח, יח.
ח עשר זכירות המובאות בסיום הספר קדושת לוי. ראה **שיעורים בסוד ה' ח"ג פ"י** (עמ' רל"ד-לא). ובכ"מ.
ט ישעיה מה, טו.
י תהלים נב, ג.
יא תהלים צב, י.
יב והוא סוד "אתה סתר לי מצר" ר"ת **סמאל** (ראה פע"ח שער קשעה"מ פ"ח) – בטול הס"מ על ידי חשיפת ה"אל מסתתר", ודוק.
יג ראה אוצר שבחי הבעש"ט השלם (מעיונותיך, תשע"ז) עמ' 267-268; סיפורי חב"ד א עמ' 4; **אור ישראל** עמ' נב.
יד "כח לעשות חיל" עולה **אמת-אמת**, סוד "משה אמת ותורתו אמת" (תנחומא קרח יא), כאשר העבודה ולימוד התורה הם בכח עצמו (היינו "אמת לאמתו [של עצמו]") דווקא.
טו ברכות ס, א.
טז וכמה רמזים לאור ההתבוננות הזו: רק "הוא, הנתן

אצל הבעל שם טוב העיקר הוא לראות את ה"טוב הוי' לכל"^א – לראות את הנוכחות של ה' בכל דבר, להיות מודע לה', מפוכח לכך שכל מה שקורה הוא בהשגחתו, לשים לב לרחמים שלו שמתבטאים בעלה הקטן שמתגלגל כדי לעשות צל לתולעת או לנמלה^ב. אצל המגיד, כמו שנראה, העיקר הוא ללמוד מכל דבר, לפעול איזו פעולה בעקבות ראיית ההשגחה – אתה לא רק מוזמן ל'בית הקולנוע שלנו' לצפות בגילוי מופלא של השגחה (שהוא-הוא גילוי עצמי של ה' בעולם), אלא יש כאן דרישה לעבודה. [בעקבות ההשגחה הפרטית באה בחירה חפשית?] כן, ההשגחה הפרטית נועדה לתת לך הזדמנות-פז – ביטוי שהרבי מאד אהב להשתמש בו – להשתמש בבחירה החפשית שלך כדי לעשות תיקון, אבל

צריך קודם כל לקרוא את המפה נכון, להבין מה צריך לעשות כאן. ההבנה הזו היא כבר מוחין – לא רק עצם המושג השגחה פרטית של הבעל שם טוב, אלא 'עבודה'. שוב, כל הדגש כאן הוא על האדם שרואה, לא על מה שקורה. מה שקורה הוא 'סבה' – בלשון ר' אשר פריינד זצ"ל^ה – אבל העיקר שה' עשה את הדבר בשבילי, הוא רוצה שאראה אותו, אסיק ממנו את המסקנה, את המוסר, ואעשה משהו. היסוד הזה קיים גם

ג תהלים קמה, ט. וראה באריכות בח"ב של השיעור (נדפס בגליון פינחס).
ד הובא בשומר אמונים מאמר "השגחה פרטית" פ"ז.
ה ראה ד"ה "על כן יאמרו המושלים" תרצ"ו; הלקח והלבוש ח"ב עמ' קצג.
ה ראה גם שיעור י"א אדר תשע"ב (פ"ו), ובכ"ד.

כשמדברים על ההשגחה הפרטית אצל הבעל שם טוב העיקר הוא לראות את ה"טוב הוי' לכל" – לראות את הנוכחות של ה' בכל דבר, להיות מודע לה', מפוכח לכך שכל מה שקורה הוא בהשגחתו

כבר מהבעל שם

טוב ידוע שבכל
דבר יש אותיות,
וכאן החידוש
הוא שהאותיות
שיש בכל דבר הן
הניצוצות שיש בו

קדושים וחושקים ומתאווים תמיד
לשרשם. כל א' רוצה וחושק
להתרבק מעין כיוצא בו, כמו אהבה
לאהבה, והתפארות לתפארת,
וכיוצא בזה.

כבר מהבעל שם טוב ידוע
שבכל דבר יש אותיות², וכאן
החידוש הוא שהאותיות שיש

בכל דבר הן הניצוצות שיש בו³. הניצוצות
כלואים בבית הסהר, בתוך שבירי הכלים שנפלו
בשבירת הכלים – או על ידי העוונות שלנו,
בסוד "חיל בלע ויקיאנו"⁴ – והם משתוקקים
שיבוא יהודי, יאמר ברכה וכיוצא בזה ויברך אותם,
יעלה אותם לשרש. השרש של כל דבר הוא מה
שדומה לו בקדושה, "מעין כיוצא בו". עכשיו
הוא נמצא בעמקי הקליפות, אבל יש לו תכונה
שלו – אהבה או יראה וכיו"ב – והוא חושק

כ ראה כש"ט (קה"ת) סימן שנה וש"נ; תניא שעהיה"א
פ"א בשם הבעש"ט. ובכ"מ.

כא עולה, אם כן, שישנם בעצם שני סוגי אותיות: אותיות
ההתהוות – אותיות עשרת המאמרות בהן נברא-מתהווה כל
דבר יש מאין תמיד ("לעולם הו" דברך נצב בשמים"), על
ידי צירופים תמורות וגומטריאות – בהן עוסק הבעל שם טוב
(ואדמו"ר הזקן מביא בשמו, כנ"ל). אותיות עולם התהווה נפלו
בשבירה, שהן הניצוצות בסוד אורות-ניצוצות כלים (ראה
ע"ח ש"ג) – אורות היינו הספירות (עצם השכל ומדות הלב
המתבטאים על ידי אותיות המחשבה והדבור), ניצוצות הם
האותיות, כלים הם הקלף-הספר עליו נכתבות האותיות (והם
בסוד עקודים-נקודים-ברודים – שכנגד שלשת האבות, וכנגד
אבות החסידות – כאשר אותיות ההתהוות של הבעש"ט
הם 'תהו יציב' של העקודים, מתוך התודעה שהסתלקות
האותיות יחזור העולם לתהו ובהו כמו לפני ששת ימי
בראשית, אותיות הניצוצות של המגיד הם התהו שנשבר של
הנקודים, והספר של אדמו"ר הזקן, שכתב את ספר היסוד
השיטתי, התורה שכתב של החסידות, בעוד שמהבעש"ט
והמגיד ישנם רק ספרי ליקוטים של תורות שאמרו בעל פה,
הוא הכלים דתיקון של הברודים, ודוק). האותיות של המגיד,
שנפלו בשבירה, הן בסוד **נפל אות**, ותיקון על ידי **"נפלאות**
מתורתך [תורתך העצמית, שרש הכלים בעצמות, וד"ל]"
(תהלים קיט, יח). שני סוגי האותיות – אותיות ההתהוות
של המציאות ואותיות השבירה (סוד "והארץ היתה [תהו]"
לשון שבירה, כנועד) – נכללים בשרש היהיה-יהיה (ויש
לומר ש"היה" לשון זכר הינו אותיות ההתהוות ו"היתה" לשון
נקבה היינו אותיות השבירה, "היא נפלאות בעינינו", ולכן דרוב
המקומות בתורה הכתיב של "היא" הוא "הוא", היינו העלאת
הניצוץ להכלל בשרשו, פדית השכינה הקדושה), וד"ל.

כב איוב כ, טו.

להעלות את הניצוץ בתזמון הנכון

המגיד אומר בתורה הזו
שבכל ראייה של השגחה פרטית
יש דרישה להעלאת ניצוצות.
כאשר אנחנו מגיבים נכון
להשגחה הפרטית אנחנו עושים
את עבודת הברודים, עבודת עם

ישראל שהתחילה מה"לך לך"⁵ של אברהם
אבינו⁶ – "לך לך" לראות השגחה ("אל הארץ
אשר אראך", "ארץ אשר הו' דרש אותה תמיד
עיני הו' אלהיך בה וגו'"), מקום גילוי וראיית
ההשגחה הפרטית) ולהעלות ניצוצות:
רק בכל מקום יש ניצוצים קדושים ואותיות

לך" (שכנגד הבעש"ט והמגיד) עולה 567 (ט"פ – ממוצע
כל אות – סג) העולה **שינאור**, רמז ששני האורות של
אדמו"ר הזקן (שינאור) הם אור הבעל שם טוב ואור
המגיד, כאשר הוא עצמו הכלי המכיל אותם בפנימיות
(כדרישתו מכל חבריו, תלמידי המגיד, אחרי הסתלקות
המגיד, למעט באורות ולשקוד על הכנסתם בכלים).
חלוקת הפסוק במילים – "הוא, הנתן לך, כח לעשות חיל"
– היא 321, מתאים לסדר שלשת הדורות של אבות
החסידות (כלומר, "הנתן" היינו התכללות אור הבעש"ט
בדור המגיד ו"כח לעשות" היינו התכללות אורות הבעש"ט
והמגיד ב"חיל", הכלי-הצלחת של אדמו"ר הזקן, "חיל" לשון
הצלחה, "וישראל [בעל שם טוב] עשה חיל [על ידי אדמו"ר
הזקן]"; אכן, אחרי "שיר פשוט, שיר כפול, שיר משולש" בא
"שיר מרובע", ארבע המילים הבאות בפסוק, "למען הקים
את בריתו", בדורו של אדמו"ר האמצעי, שדווקא אז מגיע
החסידות לשלמות – כפי שנתבאר באריכות בשיעור ו"ד
אלול תשס"ז – כאשר "נעוץ סופן בתחלתו", וד"ל). כל
הביטוי **"הוא, הנתן לך, כח לעשות חיל"** עולה 1449, ז"פ
אור, אין סוף (כאשר גם שני החלקים הראשונים בפני
עצמם הם כפולות 7, 567, כנ"ל, וגם החלק השלישי, 882,
הוא כפולות 7; ואם 'צוברים' את החלקים – הוא, הוא הנתן
לך, הוא הנתן לך כח לעשות חיל – הכל עולה ז"פ רפח).
אם עושים סדרה משלשת החלקים – **הוא (12) הנתן לך**
(555) **כח לעשות חיל** (882) – הבסיס הוא מינוס 216 (**ריו**),
ראיה – הכל דרגות של ראייה ב'אין', מינוס, היינו דרגות של
בטול ה'אין', וד"ל). יש בסדרה 7 מספרים חיוביים – 555 12
882 993 888 567 (חיבור שני האברים הראשונים, כנ"ל)
– 30 – שהממוצע שלהם הוא 561, משולש **גל** ("גל עיני וגו'")
לראות את שבעת האורות), **"אם בחקתי"** (הפרשה **הגל**
בתורה), **גל** פעמים 119 (**טעם מעט חצי רחל**, ז"פ **טוב** של
מעשה בראשית), ודוק.

יז בראשית יב, א.

יח לוח "היום יום" א' חשון.

יט דברים יא, יב.

הקליפה מרפה לרגע מהניצוץ, בהשגחה פרטית, כדי שיהיה אפשר לגאול אותו, כמו רגע שמאפשר לחלץ חטופים

ומתאוה לחזור לשרש
שלו בקדושה (העולם הזה
התחתון "רובו רע"^{כג} –
לשון שכיב מרע, חולה
– וכל מה שנמצא בו
משתוקק להתרפא^{כד} על
ידי דבקותו בשרשו, היינו
רפואת "דומה בדומה",

שהיא רפואת הקב"ה^{כה}, מציאת חן בעיני ה'
ה"רופא כל בשר ומפליא לעשות"^{כו}, וד"ל).
ואם האדם מעלה אותה אז שכרו גדול.

כאשר האדם שם לב להשגחה הפרטית, לוקח
ללב את מה שהוא רואה, הוא ידאג להעלות
לשרשו את מה שהוא רואה. בהעלאה הזו שהוא
מדבר עליה מתבטא עוד יסוד של הבעל שם
טוב, שיתכן שהניצוץ חכה אלפי שנים, מששת
ימי בראשית, שמישהו יבוא ויתקן אותו, שיברך
על הדבר וכיו"ב:

כי עת לכל חפץ, וכמ"ש בהגיע תור נערה
ונערה. כי זאת המחשבה נקראת נוקבא, שרוצה
לקבל קדושה.

הדבר שהאדם רואה הוא המחשבה והיא
רוצה לקבל קדושה, כמו כלה שרוצה לקבל
השפעה מהחתן. "עת לכל חפץ"^{כז}, וכאשר
האדם רואה את העניין יש הזדמנות^{כח} פז לתקן –
הקליפה מרפה לרגע מהניצוץ, בהשגחה פרטית,
כדי שיהיה אפשר לגאול אותו, כמו רגע שמאפשר
לחלץ חטופים^{כט}. ברגע הזה הנערה יכולה לעלות
ולהתדבק במלך העליון.

כג. ע"ח שמ"ז פ"ד; שמ"ט פרקים ג'ו.

כד. ראה לוח "היום יום" ט"ז סיון.

כה. ע"פ בראשית רבה עז, א. מוסבר גם ברמב"ן על במדבר
כא, ט. ראה רפואה שלמה פ"ח.

כו. נוסח ברכת "אשר יצר".

כז. קהלת ג, א; שם פסוק יז.

כח. ניצוץ עולה "צלם אלהים" – בכל ניצוץ יש צלם אלקים
שלם, הוא נשמה שלמה (בסוד עולמות נשמות אלקות
של הבעש"ט המקביל לאורות ניצוצות כלים באר"ל,
וראה לעיל הערה כא), ולכן העלאת הניצוץ היא ממש פדיון
שבוים (הנקרא "מצוה רבה", כמו "פרו ורבו", הולדה בצלם
אלקים) ושכרו גדול ורב (כמבואר בפנים בסמוך).

שכר העלאת ניצוצות

נשים לב לשני דברים במשפט הזה –
העלאת הניצוצות והשכר הגדול:

קודם כל, צריך להבין שההעלאה שמדובר
עליה כאן היא לא מה שאדמו"ר הזקן שולל
בתניא כשהוא אומר "אל יהי שוטה לעסוק
בהעלאת המדות"^{כט}. שם אדמו"ר הזקן מדבר
על מחשבות נפולות – אהבה נפולה או יראה
נפולה, לדוגמה – שבאות לאדם באמצע
התפלה, באמצע העבודה. אצל הצדיק המחשבות
הללו באות מהחוץ, כדי שיעלה אותן, אבל
אצל הבינוני המחשבות באות מתוכו, והוא
לא יכול להעלותן ב"רגע, הן רק מבבלות
אותו (וכשהאדם מבבל את עצמו – הנפש
הבהמית מבבלת את הנפש האלקית^ל – קשה
להפטר מהבלבול, בניגוד לבלבול חיצוני שקל
יותר להתגבר עליו^{לא}). לא שאי אפשר בכלל
להתעסק במה שבא ממך ולהעלות – אבל לא
בזמן התפלה. בזמן התפלה רק צריך להסיח את
הדעת ולחזור לעבוד את ה' ביתר שאת ויתר עז,
בכח ובהתגברות. על המחשבות שבאות ממך
צריך, בזמן אמת, פשוט לעשות תשובה – וכך
מעלים אותן לשרש שלך. אבל כאן מדובר על
משהו שאדם רואה או שומע בהשגחה פרטית
– לא דווקא בזמן התפלה, ובכל מקרה משהו
שמגיע מהחוץ באופן מובהק – ולכן יש לו
אפשרות להעלות אותו לשרשו, וזו הדרישה
ממנו (כמעין החזרה בתשובה של רחוקים –
מבני ישראל או אפילו מאו"ה – החזרת "צלם
אלהים"^{לב} למי שנתרחק ונמצא כעת בחוץ^{לג}).

כט. תניא פכ"ח.

ל. כלשון אדה"ז שם.

לא. וגם בדימוי של אדה"ז שם (ובאגה"ק כה) לגוי רשע
העומד כנגד המתפלל וכו' – הרי הכוונה כאן היא לגוי אשר
בקרבו.

לב. ודוק לעיל הערה כח.

לג. תנועת החסד הזו של "מין מקרבת" (סוטה מז, א) –
ולא רק "שמאל דוחה" בכל עת (כשיטת המוסר, בה אין
העלאה לשרש כלל של מה שלכתחילה הוא שלילי) – היא
יסוד החסידות (כאשר גם לאברהם איש החסד היו זמנים
של "שמאל דוחה", כאשר עליו לקיים "כל אשר תאמר

מגיע לך הרבה שכר. אם פספסת את ההזדמנות – חבל מאוד... כמובן, יש שכר למי שלומד הרבה תורה ועושה הרבה מצוות, זהו שכר של עולם התיקון, אבל "שכר גדול" ^{לה} – שכר של עולם התהו (סוד השמיטה הקודמת, שמיטת החסד הגדולה ^{לה}) – הוא דווקא למי שמעלה את הניצוצות דתהו, השכר על עבודת הבידורים אותה מעוררת ההשגחה הפרטית.

שיתוף פעולה בהעלאה

המגיד נותן כאן משל יפה להמחיש את הדברים:

על דרך משל א' שראה איזה מלחמה וסיפר לאדם צדיק, וצדיק זה העלה אותה במחשבתו להשי"ת.

אדם אחד, שבכלל לא יודע מה היא עבודת הבידורים, ראה איזו מלחמה – או בפועל, או במציאות של היום, ראה אותה בטלוויזיה... – והוא ספר על כך לאדם צדיק היודע שכל דבר – כל מה שרואים ושומעים בהשגחה פרטית – דורש תיקון. הצדיק שמע את הדברים והבין

את השרש. אם מדובר במלחמה, מסתמא השרש שלה הוא פחד, גבורה, מסירות נפש. שוב, לא מדובר על מחשבה שבאה באמצע התפלה – עליה מדובר בתיניא – אלא שהוא שמע סיפור באמצע היום. זהו דבר שקורה כל יום, שאדם שומע ספורים, קורא בחדשות (והיו צדיקים רבים שהתעניינו בחדשות, כדי לדעת מה בדיוק קורה בעולם, ואפילו כאלו שקראו בעצמם את העיתונים בכל בקר). הוא מקשר את ענין המלחמה בגשמיית לשרשו ברוחניות – מלחמת היצה, עד לנצחון המוחלט על האויב (מתוך

לה ממוצע שכר־שכר גדול הוא חוה ברבוע.

לו ראה תו"א שמות ד"ה "ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם" (נא, ד ואילך) וש"נ.

הוא כותב שמי שמצליח להעלות את האותיות שכרו גדול. יש כאן איזה רמז שזהו עצם הענין של שכר ועונש. שוב, יש ראית ההשגחה ויש את העבודה שההשגחה דורשת ממך, תובעת ממך. ההשגחה תובעת להעלות את

הדברים הנפולים לשרשם, ובכך לעשות להם טובה הכי גדולה, כי הם מסכנים, הם מתאווים וחושקים לעלות לשרש. השכר הוא דווקא על העבודה הזו, כמו שנותנים שכר למי שעשה טובה למישהו, נתן לו צדקה – עיקר השכר הוא על מעשה טוב. ראית השגחה פרטית, לפי זה, היא הזדמנות פז (כנ"ל) לעשות טובה למישהו, לתקן משהו במציאות שאתה רואה. כאשר אני מבין מה ה' באמת רוצה ממני ועושה אותו – מגיע לי שכר. שוב, יש כאן מעין רמז שזהו עצם הגדר של שכה, בפרט שכר ועונש בעולם הזה: עיקר השכר הוא כאשר אתה מפענח נכון ^{לה} מה שה' מראה לך בהשגחה פרטית ומצליח לתקן מה שצריך לתקן.

אם אתה מתעלם ממה שה' מראה לך, לא עושה מה שהוא מבקש, יש הפך־השכר. כמו שאמרנו, יש ברגע מסוים הזדמנות לחלץ חטופים – להוציא את הניצוץ. אם נצללת את ההזדמנות –

אליך שרה שמע בקלה" ולגרש האמה ואת בנה), ודוק. לד בסוד "צפנת פענח" (בראשית מא, מה), יוסף הצדיק, שכוחו בא לו מסבו יצחק (כנודע בסוד השם יוסף־יצחק) – כרמוז בכך שיצחק במילוי, יוד צדיק חית קוף, עולה צפנת פענח, בחלוקה מובהקת ל־פענח, העולה יצחק, אותיות השרש, ו־צפנת, העולה כתר, אותיות המילוי ה'צפונות' בשרש (ליצחק יש חוש פענח צפונות – רוח צפון־שמאל היא רוחו של יצחק – ובעבודתו־מילוי הוא מפענח צפונות עד לאור הצפון בתכלית, בבחינת העלם שאינו במציאות) – היינו "שמאל דוחה" של יצחק, הדוחה את הקליפה החיצונית לגמרי ומאפשרת להדבק בניצוץ הקדושה ולהתייחד עמו (כאשר את החוש הנעלם אצל יצחק הוא מריש בגילוי ליוסף), ודוק.

סיפר את מה שהוא ראה לצדיק, ומכאן התחילה ההעלאה, המחשבה עלתה לדיבור. אפשר ללמוד מכאן שטוב לספר מעשים שראית, אבל דווקא לצדיק (וכאשר אני מספר לסתם חבר, או בשיחה בין איש ואשתו וכיו"ב, עלי לכוון שאני מדבר מספר לנקודת הצדיק שבו, בסוד "ועמך כלם צדיקים" [על כל אחד להתייחס לזולת כצדיק, ובזכות זה] לעולם יירשו ארץ"מ). במקום אחר אומר המגיד^{מא} שהגדר של דברים בטלים הוא שלא יוצאת מהם תועלת. בדרך כלל חושבים שדברים בטלים הם שטויות, אבל זה לא הגדר – הגדר הוא שאין תכל'ס לדיבור (שאתה לא מכוון את הדבור לנקודת הצדיק של הזולת). גם לשטויות יכולה להיות תכלית, אם יש מי שיודע מה לעשות בהן. אתה לא יודע מה לעשות עם מה שראית או שמעת, אבל יש צדיק שכן יודע – כדאי שתספר לו^{מב}. עוד לפני שהצדיק פועל – בעצם הסיפור יש כבר עליה. היה כאן מעשה שעורר את המחשבה שלך – חשבת על מה שראית, הוא חשוב בעיניך, אחרת לא היית חושב עליו ולא היית מספר עליו, אבל אתה לא יודע מה לעשות איתו. אז עשית דבר טוב – הלכת וספרת את הסיפור הזה, עם הרבה התפעלות, הרבה רגש, למישהו שלמזלך היה אדם צדיק שיודע מה לעשות אתו (אוי לו למי ששטויות, דברים בטלים, הן הדברים החשובים לו בחיים, אך הצדיק האוהב אותו^{מג} מסוגל להעלות גם

מ ישעיה ס, כא.

מא ראה אור תורה אות צז (תורה שנלמדה – בחלקה – בהמשך השיעור).

מב ספור גם לשון **תספורת** – גזיזת שערות מהן יש יניקה לחיצונים. 'הוצאה מהבטן' של דברים שבלעת – כמו בשיחה עם יועץ נפש – היא כמו הוצאת מוגלה, וראוי שהיועץ יהיה צדיק שמסוגל לא רק להוציא את המוגלה אלא גם להעלותה ולתקנה (כאשר מוציאים מוגלה בלי להעלות אותה היא עלולה לחזור פנימה, ואפילו ביתר שאת, ולכן ראוי להתרחק מאד מיועצים ושיטות יעוץ שזה עניינם).

מג ראה לוח "היום יום" כ"ה סיון ש"שיחנה לאחרים" (יומא עה, א ועוד) היינו "לאחרים רק בגוף, אבל מאוחדים אתו עמו, שמרגישים את עניינו", היינו שזהו גדר הצדיק – האוהב אותך וחפץ בהצדקתך – ולו ראוי לספר הכל (החל

תנועה של גבורה, לא לפחד משום דבר חוץ מה', כדרך מורנו הבעל שם טוב^{לז}) – וכך מעלה אותו לשרש. כנראה כל אחד יכול לעשות זאת, "כל חדא וחדא לפום שיעורא דיליה"^{לח}, לפי מה שמשער בלבו מהו השרש בקדושה של השמועה ששמע או החויה שהוא חווה כרגע. דוגמה מפורסמת היא מה שכתוב בחסידות^{לט} שכל מלחמת שבע השנים – מלחמה של גוים בגוים – היתה כדי להוציא ניגון נצחון אחד (כל ניגון הוא מדה אחרת בנפש, כאשר בעל המנגן פורט על המיתרים לפי חוית ההשגחה הפרטית).

נמצא זאת המחשבה היתה בין עמקי הקליפות, כדמיון הראשון שראה המלחמה בין הגוים. וכאשר סיפר לחבירו, נעשה מעשה דיבור. ואחר כך באה לידי מחשבה.

המחשבה היתה בעמקי הקליפות, בתוך המעשה – ראית המלחמה וכיו"ב. גם אצל האדם הראשון שראה אותה היא עדיין שם, הוא

לא הבין מה רוצים ממנו, לא גאל את המחשבה (שבתוך המעשה-המלחמה בפועל). אבל הוא

לז שבחי הבעש"ט פ"א. וראה אור ישראל ח"א ש"ב בשני הסיפורים הראשונים.

לח זהר ח"א קג, ב.

לט ראה ספר המאמרים תקס"ה עמ' רב; לקוטי רשימות מעשיות אות ב. ובכ"מ.

טוב לספר

מעשים שראית, אבל דווקא לצדיק כאשר אני מספר לסתם חבר, או בשיחה בין איש ואשתו וכיו"ב, עלי לכוון שאני מדבר מספר לנקודת הצדיק שבו, "ועמך כלם צדיקים"

גם לשטויות יכולה להיות תכלית, אם יש מי שיודע מה לעשות בהן. אתה לא יודע מה לעשות עם מה שראית או שמעת, אבל יש צדיק שכן יודע – כדאי שתספר לו

מי שמכיל את הסיפור ותופס את הנקודה שלו. כתוב^{מח} שלעתיד לבוא הנשמות החדשות תאכלנה אותנו, הכוונה היא שיכילו אותנו, כמו שהיום אנחנו אוכלים בשר בהמה וכך מעלים אותה. יש צדיק שאוכל את הדיבורים שאני מדבר איתו – זה מצוין, אבל יש פה כמה שלבים. זו טובה שה' עושה, שיש הרבה פועלים עד שהניצוץ משתחרר. הכל מתחיל כאן מראית ההשגחה – "ומה כשרון לבעליה כי אם ראות עיניו", הכשרון של האדם הוא ללמוד ממה שהוא רואה. אם הוא יכול בעצמו – מה טוב. אם לא – שיספר לאחרים עד שבסוף הניצוץ יתעלה.

שוב, ראינו כאן 'מפנה' מסוים מהתפיסה הפשוטה של השגחה פרטית – התפעלות מה' המשיגה בהשגחה פרטית מופלאה על כל – לדבר שיותר קרוב לנפש האדם הרואה-חוה את ההשגחה, השגחה פרטית כדרישה לעבודה, מעבר מהדגש של הבעל שם טוב לדגש של המגיד.

ראינו כאן 'מפנה'
מסוים מהתפיסה
הפשוטה של
השגחה פרטית
- התפעלות
מה' המשיגה
בהשגחה פרטית
מופלאה על כל -
לדבר שיותר קרוב
לנפש האדם
הרואה-חוה
את ההשגחה,
השגחה פרטית
כדרישה לעבודה

צריך לראות שכל
המקריאות לכאורה
שקורה לאדם היא
לא מקרה אלא
קריאה - בכל מה
שקורה אתי ה'
קורא לי, מעורר
אותי ומקרב אותי
לבוא אליו

אותם לשרשם ולהפוך את "הרע כסא לטוב"^{מד}. עצם הדבור הוא עליה, ואחריו הצדיק התחיל לחשוב מה הדבר הזה מלמד אותו – מה ה' רוצה ממני. כלומר, סדר העליה הוא ממעשה (בפועל) לדבור (בסיפור לצדיק) ומדבור למחשבה (מחשבת הצדיק)^{מה}.

כעת הוא מגיע לעצם העליה: ונמצא רבו אוכליה, ר"ל העושים יחוד, כי אכילה הוא לשון זיווג, ומה יתרון [צ"ל: כשרון] לבעליו כו'.

בכמה מקומות בתורה אכילה היא דימוי לזיווג^{מז}, וכך הוא כאן שהאכילה היא היחוד הקדוש שנעשה בין הניצוץ לקב"ה. "רבו אוכליה" אומר ש"כל ישראל ערבין זה בזה"^{מז} וצריך כמה אנשים בשביל להעלות את הניצוץ. קודם צריך חיל שהיה בקרב – או איש תקשורת שסיקר אותו – הוא ראה, יוצא ומספר בהתפעלות. אז מישהו מקשיב, תופס את הפנימיות, מבין מאיזו מדה בא הסיפור הזה, והוא מסוגל לקשר אותה לשרש שלה. "אוכליה" הם "מכילה" –

ב. השגחה בתפלה, במדע ובהנהגת הבית

קריאה מהמדות העליונות

נראה עוד תורה^{מט} שקשורה לאותה הסתכלות, שעיקר ההשגחה הפרטית הוא לא רק ראיית נוכחות ה', שודאי ענין שקובע ברכה

מאשתו של האדם, האוהבת אותו וכו', כנ"ל).

מד כש"ט (קה"ת) אותיות כו ודע. ראה סוד ה' ליראיו שכ"א ובכ"ד.

מה וראה לוח "היום יום" ד' חשון שזהו סדר העבודה לאחר מתן תורה (בעוד בזמן האבות הסדר היה הפוך, ממחשבה לדבור ומדובר למעשה, והיום עלינו לזכות לשתי הבחינות – עבודת "אינו מצווה ועושה" ש'פאר מתן תורה' ועבודת "מצווה ועושה" ש'נאך מתן תורה', והיינו מסירות ואחריות כפי שנתבאר בשיעור ג' תמוז השתא).

מו בראשית לט, ו; משל ל, כ. ובכ"מ.

מד שבועות לט, א (וראה עד"ז סנהדרין כז, ב ותנחומא נצבים ב); ספרא בחקתי פ"ז; במדבר רבה י, ה.

מח ראה לקו"צ צו יז, א.

מט מגיד דבריו ליעקב את ריג.

הבעל שם טוב

אומר שכל מה שאדם רואה בחוץ הוא בעצם השתקפות שלו, והמגיד אומר עוד יותר פשוט – כל מה שאתה חושב הוא אתה

למי שלא מבין

שהמחשבות הן הוא, אלא חושב שה' שלח לו איזו מחשבת זנות כדי להעלות אותה, אומר אדמו"ר הזקן שהוא שוטה – טפש מטופש! לא ה' שלח לך את המחשבה הזו, היא באה ממך, כי אתה בעצמך הזנות

לדעת מאיפה ה' קורא – הקריאה היא מ"אהל מועד", בגימטריא יוסף^{נד}, ממדת היסוד^{נה}, כך כתוב בקבלה^{נו}. המגיד מונה כאן את כל שבע מדות הלב, סימן שה' קורא דווקא מהמדות, לא מהשכל. למה? כי את המדות צריך לתקן, להעלות מה שנפל בשבירה, בעוד השכל לא צריך תיקון (על דרך המבואר^{נד} שהנשמה לא צריכה תיקון, אלא רק הלבושים, שהם מדים-מדות)^{נז}.

מחשבות האדם ואותיות השבירה

החידוש בקטע הזה הוא בדוגמאות המעשיות שנותן המגיד:

והם בשני אופנים,

או שבא לו בתפילה המעשים רעים שעשה כבר, באים עתה כנגדו במחשבה שלו כדי לתקנם ולהעלותם. וזהו כמשל מי שרואה במראה שרואה כנגדו פרצופו, כך בא לו במחשבה המעשים שלו. הבעל שם טוב אומר שכל מה שאדם רואה בחוץ הוא בעצם השתקפות שלו^{נט}, והמגיד כאן מבאר את דבריו, אומר אותם עוד יותר פשוט – כל מה שאתה חושב הוא אתה, כל המחשבות הן אתה עצמך.

ההסבר הזה לגמרי תואם מה שכתוב בתניא על העלאת מחשבות זרות בתפלה, שאדם צריך לדעת שכל המחשבות הזרות הן בעצם מתוכו – לא מהחוץ. הוא אומר שאצל הצדיק המחשבות הזרות באות מהחוץ, לכן הוא יכול להעלות את

לעצמו, אלא הלימוד שהיא באה ללמד אותי: כלל הדברים שכל מה שרואה ושומע, וכל המקריות שיקרה לאדם, הכל הם באים להתעורר אותו,

השרשים קרה-קרא קשורים, עד כדי כך שהם מתחלפים בתנ"ך^{נא}. וכך, צריך לראות שכל המקריות-לכאורה שקורה לאדם היא לא מקרה אלא קריאה – בכל מה שקורה אתי ה' קורא לי, מעורר אותי ומקרב^{נא} אותי לבוא אליו (כמו שכתוב בתניא^{נב} שאדם הקורא בתורה בעצם קורא לה' לבוא אליו).

הן דבר אהבה הן דבר יראה והתפארות וניצוח והוריות והתקשרות וממשלות כלליות. כל דבר שקורה בהשגחה פרטית – קורא לי להעלות אותו לה', למדה שלו. דבר

ראשון צריך לראות מאיפה ה' קורא לי, מאיזו מדה (לדוגמה, ב"ויקרא אל משה וידבר הוי' אליו מאהל מועד"^{נב} – פסוק שמדגיש שצריך

נ ראה בראשית מב, ד; שם פסוק לח; דברים לא, כט; ירמיה יג, כב. ועוד. ועיין ספר השרשים לרד"ק ערך 'קרא'.

נא בכל מקרה ה' קורא לי ומקרב אותי – שלשת השרשים קרה-קרא-קרב מתחילים באותיות קר וסופי התיבות שלהם הם שרש אהב, היינו שה' אוהב אותי ולכן מחמם את הקרירות שלי על ידי שהוא נותן לי לראות-לחוות את ההשגחה שלו עלי.

נב תניא ספ"ז.

נג ויקרא א, א.

נד שאת עצמאותו עצמותיו לקח משה עמו (שמות יג, יט).
נה נמצא שקריאת ה' – ראית ההשגחה הפרטית – נותנת כח לעמוד בנסיון הברית, כיוסף הצדיק.
נו ראה מגלה עמוקות ויקרא אופן לח.

נז ע"ח שכ"ו פ"א; תניא פל"ז.

נח "ויקרא אלהים לאור [חכמה] יום [ז"א] ולחשך [בינה] קרא לילה [נוקבא-מלכות]" (בראשית א, ה), בסוד הוי' ב"ה – הקריאה מגלה את ה"זה" ("והנגלת לנו ולבנינו"), יום-לילה, מתוך י"ה ("הנסתרת להוי' אלהינו"), אור-חשך (תודעת השכל, מוחין דאבא ומוחין דאמא, שם שני סוגי נשמות, נשמות של תלמוד ירושלמי ונשמות של תלמוד בבלי, ששניהם לא צריכים תיקון). את היום ואת הלילה צריך לתקן, משא"כ את האור והחשך (שהרי ה' הוא "יוצר אור ובורא חשך", הכל טוב מאת ה' הטוב), ודוק.

נט בעש"ט עה"ת בראשית קכו.

מה צריך לעשות? תשובה! תשובה מסתמא מותר לעשות גם באמצע התפלה. התשובה שלך היא התיקון של המחשבה. כל דבר בהשגחה פרטית דורש ממך עבודה. בהשגחה פרטית אתה לא שוכח מהעבירות שעשית, אתה פתאום נזכר. אבל התשובה שבאמצע התפלה היא לא יותר מהרהור תשובה, רגע כמימרא, ולא תשובה באריכות מתוך התבוננות. התפלה היא לא המקום ולא הזמן לתשובה באריכות, שצריכה להיות בזמן המתאים, כשאדם מתבונן במי שחטא לו וכו' (כמו קריאת שמע על המטה), כמפורש בתניא^{סב}. מה כן? הבינוני מודע היטב לכך שמהחשבה הזרה שלו באמצע התפלה היא הרע שלו עצמו, וכשעולה לו מחשבה כזו הוא, באופן ספונטאני, נותן לעצמו סטירת לחי – ובכך מסלק את המחשבה, 'זה לא הזמן להתעסק אתה!' – וממשיך להתאמץ בעבודת התפלה ביתר שאת (כנ"ל).

שוב, בתפלה אתה אמור להרגיש שאתה עומד לפני ה', ופתאום אתה נזכר בעבירה – אתה בעצם נזכר מי אתה ומה עשית. אדמו"ר הזקן אומר שבעת התפלה "אין הזמן גרמא כעת לעצבות אמתית", אבל כתוב^{סג} שהמקדש אשה על מנת שאני צדיק גמור ונמצא רשע גמור – ספק מקודשת, שמא הרהר בתשובה. סימן שאם הוא הרהר בתשובה – הופך ברגע מדשע גמור לצדיק גמור. הרהור

המדות גם בתוך התפלה, אבל אצל אדם רגיל המחשבות הללו באות מעצמו. למי שלא מבין שהמחשבות הן הוא, אלא חושב שה' שלח לו איזו מחשבת זנות כדי להעלות אותה, אומר אדמו"ר הזקן שהוא שוטה – טפש מטופש! לא ה' שלח לך את המחשבה הזו, היא באה ממך, כי אתה בעצמך הזנות^{סד}. כאן הוא אומר את האמת – צריך לדעת שזה באמת אתה. מה שבא בתפלה הוא תזכורת של מה שאתה עשית. אם באה לך מחשבת זנות – היא אתה עצמך. הדמיון שעכשיו אתפוס את המחשבה, כאילו שהיא באה לי מהחוץ על מנת לתקנה, ואעלה אותה לה' הוא דמיון שוא, מחשבה של שוטה. אבל אם אני יודע שהמחשבה היא זכרון של משהו שעשיתי בעצמי ושעלי לעשות תשובה – זהו כבר סיפור אחר.

יש לדון האם אדמו"ר הזקן היה מסכים שמה שכתוב כאן שייך לכל אחד ואחד. מה אני צריך לעשות כשבאה לי בתפלה מחשבה בגלל המעשים שלי? אדמו"ר הזקן אומר שתסיח דעת, ואם אתה לא יכול להסיח דעת תתחנן לה' שירחם עליך, ובטוח בסוף ה' ירחם עליך "כרחם אב על בנים"^{סה}. כאן

המגיד אומר שצריך לדעת שזה אתה עצמך – כלומר, הוא מדבר לבינוני, לא לצדיק. ממילא,

**הבינוני מודע
היטב לכך
שמהחשבה הזרה
שלו באמצע
התפלה היא
הרע שלו עצמו,
וכשעולה לו
מחשבה כזו הוא,
באופן ספונטאני,
נותן לעצמו
סטירת לחי**

**אם יש לאדם
מחשבה זרה והוא
נשבר מכך לגמרי,
עד כדי מיאוס
בחיים שככה הוא
– חווה רגע אחד
של הסתכלות
בראי – החוויה הזו
עצמה נחשבת
תשובה מעלייתא**

ס כמובן, הכל בא מה' – וממילא גם הזנות של האדם עצמו באה מה' – אלא שכאן ה' מסתתר לגמרי, כעין צמצום כפשוטו, והכל מתייחס לאדם (על דרך בור ברשות הרבים, שהתורה החשיבה אותו ברשות האדם, וד"ל).
סא תהלים קג, יג.

סב תניא פכ"ו.

סג ראה קידושין מט, ב.

בכל מה שקורה אתך אתה צריך לקיים את הפסוק "ואתם הדבקים בהוי' אלהיכם חיים כלכם היום"^{סח}.

וישגיח על הכל, על כל אשר יראה וישמע וכל שכן שיעשה.

כבר אמרנו^{סח} שמי שרוצה לחיות עם השגחה פרטית צריך בעצמו להשגיח בהשגחה פרטית על כל פרט – חידוש של המגיד – וכאן כתוב בצורה הכי חזקה, "וישגיח על הכל".

כעת פירוש יפהפה:

וזהו שנאמר על שלמה המלך ע"ה וידבר על העצים והאבנים כו'

הפשט הפשוט ב"וידבר על העצים מן הארץ אשר בלבנון ועד האזור אשר יצא בקיר וידבר על ההמה ועל העוף ועל הרמש ועל הדגים"^{סח} הוא ששלמה הבין את חכמת הטבע – את הביולוגיה, הכימיה והפיזיקה של כל העצים והאבנים ובעלי החיים וכו' – ודבר על-אודות כל הדברים הללו (כלומר, בלשוננו, כאשר הוא 'דבר על העצים' הוא העביר שיעור בוטניקה). חכמת הטבע הזו נקראת "חכמה שלמה", שהיא-היא החכמה המתוארת בפסוקים הללו (לעומת "חכמת אלהים"^{סח} שבקרבנו, שהיא חכמת התורה^{סח}). לפעמים כותבים^ל יותר מזה, שהכוונה ששלמה ידע שיחת האילנות וכיו"ב – שהוא יכול היה לתקשר עם כל מה שנמוכר בפסוק. מבואר בחסידות שגם הדברים האלה הם סוג של חכמה, אבל חכמה שיכול להשיג אותה רק בעל רוח הקדש. כאן יש פירוש פנימי ויפה לביטוי הזה:

שעל כל מה שראה אמר על כולם טעמים שמגיעים לעבודתו ית'.

"וידבר" פירושו גם הנהגה – שלמה הבין

תשובה הוא כהרף עין. אם יש לאדם מחשבה זרה והוא נשבר מכך לגמרי, עד כדי מיאוס בחיים שככה הוא – חווה רגע אחד של הסתכלות בראי – החווה הזו עצמה נחשבת תשובה מעלייתא^{טז}. אצל מי שדגיש להשגחה פרטית תשובה כזו נעשית אוטומטית, 'סטיירת לחי' לעצמו, ואז הוא יכול להמשיך להתפלל, הוא עומד לפני ה'. אם זה לא קורה אוטומטית – סימן שהוא מכניס לכלוך לעמידה שלו, פוגם בקב"ה ח"ו, כמו שהוא כותב בהמשך.

והאופן השני:

או שבאים אותיות מהשבירה,

כאן ספק האם הוא מדבר על הבינוני, או על הצדיק שאין לו מחשבות זרות משלו, ובאות אליו אותיות מעולם השבירה כדי להעלות אותן. אם אכן מדובר בצדיק, מה שמדבר עליו כאן הוא לא עבודת כל אחד. וזה צריך להשגיח אם הם אותיות מהאהבה ויראה או כיוצא משאר מדות.

כמו שהיה כתוב קודם – דבר ראשון צריך לדעת מאיזה מדה באה המחשבה. וזה בתפילה.

כאן ברור שהכל מדבר במחשבה זרה בתפלה (והארכנו להסביר איך הדברים יכולים להתיישב גם עם הדרכת אדמו"ר הזקן בתניא).

מי שרוצה לחיות

עם השגחה פרטית צריך בעצמו להשגיח בהשגחה פרטית על כל פרט – "וישגיח על הכל"

"וידבר" פירושו גם

הנהגה – שלמה הבין מה אומר לי כל דבר, מה הוא רוצה ממני

למצוא טעם בכל דבר

נדלג קצת הלאה, למה שנוגע לענייננו: ... וזה הכלל שכל מעשיו יהיו ברביקות להשיי,

סח דברים ד, ד.

סו ח"א של השיעור (נדפס בגליון בהעלתך השתא).

סז מלכים א, ה, יג.

סח שם ג, כח.

סט ראה גם אור תורה שה"ש אות קצב.

ע ראה קהלת רבה א, א; פסיקתא דרב כהנא ד, ג. ובכ"מ.

סד ראה עד"ז לוח "היום יום" ג' תמוז.

ההבנה המדעית

של הטבע שייכת
לממד העולמות.
להצליח לתקשר
עם כל דבר חושף
את ממד הנשמות
שבו. טעימת
הטעם הפנימי
שלו, התמצית
שלו, היינו עצם
נקודת האלקות
שבו

המגיד מחדש

שמי שרוצה
לראות השגחה
פרטית צריך
לראות אותה
במיוחד במקומו
הקבוע, בבית

קורים כל מיני דברים שאני לא מצפה להם, חידושים והפתעות. לעומת זאת, בבית הכל רגיל, יש שגרה, ובתוך השגרה לא כל כך רואים את הפלאות של ההשגחה הפרטית. אכן, הרבי המהר"ש אמר שבעל עסק שמסתובב בחוץ רואה יותר השגחה פרטית ממי שיושב בבית (יושב אהל), אבל כאן המגיד מחדש שמי שרוצה לראות השגחה פרטית צריך לראות אותה במיוחד במקומו הקבוע, בבית (מתקשר למה שלמדנו^ע על כך שההשגחה היא השכינה, והיא גם נקראת מקום – יש מעלה דווקא בקביעות השכינה ההשגחה במקום אחד, "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"^ע). כך, אברהם אבינו מצטוו ב"לך לך" כדי לראות את ההשגחה ב"ארץ אשר אראך" (כנ"ל), אבל דווקא ממנו לומדים שצריך להיות "הקובע מקום לתפלתו"^ע. אברהם רואה את ההשגחה כשהוא הולך, אבל דווקא כשהוא עומד להתפלל במקומו בהשכמה^ע (יחוד זמן ומקום), עומד בבטול^פ נוכח פני ה' ושופך את לבו לפניו, הוא מתעצם עם ההשגחה ומפנים את המסר האלקי שבה (על מנת לקיים את הדברים תכף בסיום התפלה). שוב, זהו חידוש חשוב, שקודם כל ה' רוצה שאלמד איך לעבוד אותו מכל מה שאני רואה בבית:

ופשיטא שכל מה שבבית הכל צריך לעבודת

מה אומר לי כל דבר, מה הוא רוצה ממני. הוא מגדיר את ההבנה הזו כ"טעמים". במקום אחר^ע הוא מסביר באריכות שיש בבריאה טעמים-נקודות-תגים-אותיות (טנת"א), כאשר הטעמים לא נשברו^ע. לכן בכל דבר יש טעם. כתוב בחסידות^ע שגם אם נסחט אבן, בסוף יצא 'תמצית' שנקרא שמן, והו הטעם של הדבר, והטעם לא נשבר. מי שטועם את הטוב-טעם שיש בדבר יכול להבין את הטעם של מה שהוא רואה, מה שהוא שומע, מה שקורה לו. הטעם הפנימי הוא 'איך אני יכול להשתמש בזה לעבודת ה' יתברך'.

שלושת הפירושים ל"וידבר על העצים"^ע הם בסוד עולמות-נשמות-אלהות שמיסודות תורת מורנו הבעל שם טוב^ע: ההבנה המדעית של הטבע שייכת לממד העולמות. להצליח לתקשר עם כל דבר חושף את ממד הנשמות שבו. טעימת הטעם הפנימי שלו, התמצית שלו, היינו עצם נקודת האלקות שבו.

הבית היהודי

כעת יש עוד פנינה, ליישם את כל הדבר הזה בבית היהודי. הייתי חושב שבשביל לראות השגחה פרטית צריך לצאת החוצה, למרחב בו

עא מגיד דבריו ליעקב אות קכג.

עב ראה ע"ח ש"י פ"ב (מ"ת) ובכ"ד.

עג לקו"ת שלח מב, א.

עד ורמז: "וידבר על העצים" עולה אצילות – שלמה דבר "על העצים", היינו מעליהם, אל שרשם הרוחני (המזל האומרים להם לגדול), כאשר האור המקיף מחלחל (מקדש לחול) לפנימי, וד"ל.

עה כתר שם טוב (קה"ת) אות א (באגרת הבעש"ט לגיסו רבי גרשון מקיטוב).

עו שיעור ר"ח ניסן (ח"ב) – נדפס בגליון פינחס – השתא.

עז שמות כ, כ.

עח ברכות ו, ב.

עט בראשית יט, כז.

פ ראה תו"א כט, ב; מו, א ובכ"ד.

הוא עצמו. בשביל תלמיד חכם, במיוחד ברבים, הרבב הזה יכול להיות הפך קידוש השם. אומרים לאדם – 'שים לב לכל מה שאצלך בבית, הן טהור והן טמא, כי ההנהגה שלך מלוכשת שם.

"ביתו' זו אשתו"

אנחנו בשמחת שבע ברכות, והסיום כאן הוא פנינה שקשורה גם לחתן וכלה:

דרך משל האדם ואשתו הם גוף א', וביניהם הם המקבלים נקראו נוקבא נגדם. אף שהאשה היא נוקבא, אבל בערכם שהם מקבלים הבנים נקראו נוקבא. ונגד הבנים הבית היא הנוקבא, והוא שאמרו רז"ל ביתו זו אשתו. ונגד הבית כל כלי תשמישו, וכל הדברים שבבית מקטן ועד גדול, הכל נקראים נוקבא.

בין איש ואשה יש יחס של זכר ונקבה, משפיע ומקבל. המשפיע, הזכר, צריך להתלבש במציאות של אשתו ולהשגיח עליה, לדאוג לכל צרכיה^פ.

אבל ביחס לילדים האיש והאשה, האבא והאמא, שניהם משפיעים – הם נחשבים כגוף אחד^פ, במיוחד כאשר "שכינה ביניהם"^פ, שהוא משפיע ביחס לילדים, שהם המקבל-הנוקבא. הילד מתייחס לאבא ואמא בשוה כמשפיעים – הוא זקוק לשניהם, כל אחד וההשפעה המיוחדת בדרכו שלו, ו"לא סגי הא בלא הא". ככל שהוא קטן יותר הוא זקוק יותר לאמא שלו ("תינוק הצריך לאמו"^פ), היא המשפיעה שלו, וכאשר הוא נגמל וגדל הוא זקוק יותר לאביו, שילמדו

הש"י, הן טהור הן טמא וכל הבריות, יש בבית כל מיני בריות, טהורות וגם טמאות. יש מי שרוצה לקיים זאת לכתחילה, להכניס הביתה חיה טמאה – לגדל כלב או חתול – אבל זו לא דרכנו. בכל אופן, יש בבית עוד בריות – יש ג'וקים, יש נמלים... מנקים את הבית ולא תמיד שמים שהבריות כאן בהשגחה פרטית.

והכל הוא בעצמו, שהנהגתו מלוכשת שם.

אם משהו נמצא בבית שלך – אתה צריך להתייחס אליו כנמצא בתוך עצמך. הבית שלך הוא המרחב שלך, הכל הוא אתה. כתוב^פ שהמרחב של האדם – ארבע האמות שלו, הבית שלו – הוא החיה-יחידה שלו, שם מתגלים המקיפים שלו. עיקר החידוש כאן של המגיד הוא שכל מה שיש בבית – הוא בתוך בעל-הבית. צריך לראות הכל בתוך עצמך – קודם כל את המחשבות שלך, ה"אור

המאיר לעצמו", ואחר כך גם כל מה שקורה בחוץ, שאתה רואה ב"אור המאיר לזולתו". הכל בהשגחה פרטית, הכל עושה ה' בעבורך, שתדע מי אתה, וכמו שהמגיד אומר "שהנהגתו מלוכשת שם". קודם כל אדם צריך לראות את ההשגחה על עצמו, על הלבושים שלו, על הבית שלו. לכן כתוב^פ שתלמיד חכם אמתי צריך להקפיד שלא ימצא רבב על בגדו, כי הלכלוך על הלבוש שלו זה

ביחס לילדים

האיש והאשה,
האבא והאמא,
שניהם משפיעים
– הם נחשבים
כגוף אחד,
במיוחד כאשר
"שכינה ביניהם".
הילד מתייחס
לאבא ואמא בשוה
כמשפיעים – הוא
זקוק לשניהם, כל
אחד וההשפעה
המיוחדת בדרכו
שלו, ו"לא סגי הא
בלא הא"

פג ראה תושו"ע אהע"ז סימן ז.

פד והיינו "והיו לבשר אחד" (בראשית ב, כד) כפירוש רש"י – שכולד נעשה בשרם אחד – אלא שמכאן עולה שלא רק במציאות הולד מתאחד בשרם, אלא שהם מתאחדים ביחס של שניהם אליו לאורך ימים ושנים טובות (כלומר, לפני שיש להורים ילד משותף, עם כל האהבה והקשר הטוב שביניהם, הם עדיין לא בבחינת "אחד" באמת, ומכאן טעם פנימי בסוד כבוד אב ואם – הבן מכבד ומאחד את האב והאם להיות אחד, כבד בגימטריא ב"פ אחד, אחדות פשוטה כפולה, "כפלים לתושיה"!).

פה סוטה יז, א.

פו ראה עירובין פב, א; סוכה כח, ב; ערכין ב, ב. ובכ"מ.

פא תו"ח שמות ח"א קעט, ד. וש"ב. ראה לקו"ש חט"ו פרשת ויצא שיחה א ס"ה ובנסמן שם. קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"כ.

פב שבת קיד, א.

תורה¹⁹.

אחר כך, ביחס לבנים ולבנות – תולדות האבא והאמא – הבית שכולם גרים הוא המקבל, הוא הנוקבא. זה משהו פלאי שיש לעיין אם הוא מופיע במקום אחר. באמת, הילד בביתו מרגיש כבעל-הבית. למרות שבעלי-הבית הם הוריו, הוא מרגיש בעל הבית ולכן חפשי לעשות בבית מה שעולה בדעתו – הוא יכול להשתולל ולעיתים עלול גם לשבור דברים. לכן, "ביתו" זו אשתו" גם ביחס לילד קטן, לא נשוי, שהבית הוא המקבל שלו (סוד "איזהו חכם? המכיר את מקומו"¹⁹) – המקום הוא הנוקבא של האדם).

"הכל לפי ערכין", והיחסיות הזו ממשיכה. הבית, שהוא

נוקבא-מקבל ביחס לכל בני הבית, הוא דכורא-משפיע ביחס לכלים שבבית. המגיד מתייחס במלוא הרצינות לכלי הבית. לדוגמה, יש תורה שלו²⁰ על המטאטא, שהוא הכי נמוך בבית – הכי "מלרע" – ולפעמים הוא "רע", כשתופסים אותו כדי להרביץ לילד המשתולל או עובר עבירה ("חושך שבטו שונא בנו"²¹). בכל אופן, כמו שאני אומר שצריכים לשמור על הבית, משיגח עליו, הבית אומר שצריך לשמור על תשמישי הבית,

פז הכל בסדר של "דרך ארץ [מאמא] קדמה לתורה [מאבא]" (ויקרא רבה ט, ג; תנא דבי אליהו רבה פ"א) – קדימה שיש בה גם ממד של "קדימה במעלה" (ראה **לחיות עם הזמן** בראשית-נח ושי"נ). "דרך ארץ" בגימטריא **תפלה**, הקודמת בסדר היום לתורה, אך בעצם שניהם אחד – פניה לה' אחד יחיד ומיוחד, קודם מהלב, אמא, ואחר כך מהשכל, אבא (היינו שאחדות ההורים שעל ידי הכן – כנ"ל הערה פד – תלויה באחדות המח והלב של הכן עצמו, וד"ל).

פח עפ"י אבות פ"ו מ"ו.

פט אורתורה השלם (קה"ת) בראשית אות ז.

צ משלי יג, כד.

אם אדם מבין,

מרגיש וחווה, שכל מה שנמצא בבית הוא "הוא בעצמו", במובן שהוא זקוק להנהגה שלו – שהוא יתלבש בבריות שמופיעות בבית, כולל עכבישים, נמלים, ג'וקים, כלבים וחתולים – הוא ילמד לדעת מה ההשגחה הפרטית תובעת ממנו

על כל הכלים שבבית. וזהו צריך הבחנה גדולה שכל מה שרואה בבית הבריות משונים מה שבאים לפעמים, הכל הוא הוא בעצמו, דהיינו שצריך להנהגתו. ומה יודע לו כל הצריך לענינו ולעבודתו, ובהכל מלובש השגחתו ית' וד"ל.

ההבנה של ה"ערכין" הללו, של כל מה שקורה בבית, דורשת הבחנה גדולה. בסופו של דבר, אם אדם מבין, מרגיש וחווה, שכל מה שנמצא בבית הוא "הוא בעצמו", במובן שהוא זקוק להנהגה שלו – שהוא יתלבש בבריות שמופיעות בבית, כולל עכבישים, נמלים, ג'וקים, כלבים וחתולים – הוא ילמד לדעת מה ההשגחה הפרטית תובעת ממנו, למה ה'

שלח לכאן את הנמלים וכו' (מה עלי לעשות כדי להנהיגם כראוי, להעלות את הניצוצות הקדושים שבהם). זהו ווארט מאד יפה²².

צא נתבונן גם במבנה הפנימי: יש כאן ארבעה יחסי זכר-נקבה – איש-אשה, הורים-בנים, בנים-בנות, בית-כלים, איש-אשה היינו י"ה (איש ואשה ש"שכינה ביניהם", והם כאן הופכים לאבא ואמא שכנגד י"ה), הורים-בנים סוד "דעת המתפשט"; בנים-בנות יחוד זז"נ דאצילות; בית-כלים היינו המלכות דאצילות וירידת ל הכלים שלה למציאות ב"ע (מחשבה-דבור-מעשה שהם הכלים של המלכות להוות ולברר את התחתונים). הבריות שבבית פחותות מהכלים (שנמצאים בבית במועד וברצון בעלי הבית), היינו שהן קליפות היונקות מהכלים (כפשוטו, שהבריות נכנסות לבית לצורך מזון או מחסה, יניקה מהפנימי ומהמקף) – הכלים הם פנימיות ב"ע (ירידת המלכות דקדושה לב"ע, "אצילות איז אויך דא") והבריות שבבית הן הקליפות דב"ע (עולם הבריאה "מיעוטו רע", גם באיכות, והבריות שבו לא מזיקות – עד שיתכן שמגדלים אותן כחיות מחמד – וככל שיוורדים בעולמות מתגבר הרע, משרצים לא רצויים ביצירה, עד למזיקים של ממש, כנחשים ועקרבים בעשיה), וד"ל (ועוד יש לומר שהחמשה המנויים כאן – איש-אשה-בנים-בנות-כלים – הם כנגד אורות-מוחין-צלמים-לבושים-כלים כסדרם, ודוק היטב).

הסיפור החסידי

החווה מלובלין | "קדשים תהיו"!

רבי יעקב יצחק הלוי הורוויץ, שכונה "החווה" בשל ראייתו הפלאית למרחקים בזמן ובמקום, נולד בשנת תק"ה בפולין. היה תלמידם של ר' שמעלקע מניקלשבורג והמגיד ממעזריטש, ואחרי הסתלקותם הפך לתלמידו המובהק של ר' אלימלך מליז'ענסק. התיישב בעיר הגדולה לובלין והקים בה את חצרו, שהמונים נהרו אליה. החווה שלח את בכירי תלמידיו להפיץ את תורת החסידות בכל רחבי פולין וגליציה, וביניהם "היהודי הקדוש" מפשיסחא, רבי אורי "השרף" מסטרליסק, רבי נפתלי מרופשיץ ועוד רבים. החווה עסק רבות בקירוב הגאולה וביאת משיח צדקנו, ובערב שמחת תורה תקע"ה נפל מחלון ביתו בנסיבות פלאיות ועלומות, תוך כדי שמסר את נפשו על פעולות רוחניות לדחיקת הקץ. בעקבות הנפילה הקשה שכב החווה על ערש דווי קרוב לשנה, עד שנסתלק בתשעה באב תקע"ה ומנוחתו כבוד בעיר לובלין.

בקנאות על שמירת העיניים שלו. מסופר, כי כשהסתלק רבו רבי אלימלך מליז'ענסק העביר את כחותיו הרוחניים לארבעה מתלמידיו: לחווה נתן את כח עיניו, למגיד מקאז'ניץ את כח לבו, לרמ"מ מרימנוב את כח הנשמה שבמח ולאחב ישראל את כח פיו. מהסיפור אנו רואים שעוד קודם בואו לרבי אלימלך, היה החווה זהיר טפי בכל הנוגע לעיניו והשמירה עליהן ודווקא משום כך זכה למתנה זו מרבי אלימלך בבחינת "יהב חכמתא לחכימין" [וכן הוא בנוגע לשאר התלמידים שזכו למתנות מרבי אלימלך]. כאשר הצדיק חרד על קדושתו, הוא משרה סביבו דין. הוא מבחין בחדות בחשיבות עבודתו המיוחדת, ומי שאינו רגיש לכך עלול להפגע. בכך זה פגע החווה במזלזלים בכבודו, אף אם לא התכוון לכך.

עם זאת, צדיקים רבים נהגו אחרת: כך מסופר אודות רבי ברוך ממז'יבוז', שכאשר ביקר אצלו החווה נכנסו נשות הבית אל החדר בו שהו הצדיק והחסידים, לשמוע את דברי התורה של סעודה שלישית. בתימהון גדול פנה החווה אל

פעם אחת, נסע החווה לבקר את רבי שמעלקע מניקלשבורג, אחיו של רבי פנחס בעל ה"הפלאה" ומגדולי הצדיקים תלמידי המגיד. המגיד שלח את רבי שמעלקא ורבי פנחס לגרמניה, שהיתה מקום פרוץ יחסית לפולניה, ואיש פרט להם לא הצליח להאיר בה את אור החסידות. אך עד כמה שעשו חיל במקום, עדיין היתה ניקלשבורג עיר גרמנית מודרנית בסגנון שהחווה לא היה יכול לסבול. לכן, כשבא לניקלשבורג, פשוט קשר מטפחת על עיניו ואחד החסידים הוביל אותו.

אשה אחת, שראתה שמובילים מישהו עם מטפחת על העינים, התחילה לצחוק בקול גדול על התופעה המוזרה הזו. צחקה וצחקה, עד שבשל קפידת הצדיק, במודע או שלא במודע, קרה לה דבר לא טוב רח"ל.

כשהדבר נודע לר' שמעלקא מניקלשבורג, ביקש מן החווה: בבקשה חזור הביתה, ואל תבוא לכאן לבקר. לך אין מה לעשות במקום כניקלשבורג... מדת הגבורה של החווה התבטאה במיוחד

רנע — סיפר הצדיק — חלחלה ורעד תפסו את כל גופי, וכל כך רעדתי שהייתי צריך לשכב. שעות רבות רעדתי, והייתי ממש חולה מסוכן. גם היום, כשאני מספר את הסיפור הזה, אני מתחיל לרעוד בכל גופי.

צדיק גדול נוסף בפולין, בעל התפארת שלמה, סיפר כי אביו הביאו לחווה כאשר היה ילד. לקח אותו הרבי ואמר לו את אותו הדבר: אתה זוכר מה רש"י כותב על "קדשים תהיו"? נאמר את זה ביחד — "היו פרושים מן העריות ומן העבירה". וספר אחר כך בעל התפארת שלמה, כי ב"ה לא נכשל בחייו מעולם בפנס הברית, מכח המילים הללו ששמע בהיותו ילד.

בשני סיפורים שהם אחד, מתגלה כוחו של החווה לקחת משפט פשוט מן התורה ולהפוך בעזרתו את כל חייהם של שני אנשים. הילד הקטן נעשה לשומר הברית באופן טבעי, ואילו העילוי המתנגד, שהספיק מן הסתם להבין יותר מהילד מהם "העריות והעברה" רועד בכל גופו. לבסוף, שניהם נעשים צדיקים גדולים המורים לרבים את דרך ה'.

כיאה לסיפור העוסק בקדשת היסוד, מקום ההולדה, אין כאן רק פרישות וחרדה: הצדיק מפרה את חסידיו ומחולל בהם שינוי עמוק, המוליד פירות לחיים שלמים ולדורי דורות.

יומא דהילולא של החווה הוא תשעה באב — יום בו נולד משיח שהוא שלמות תיקון הברית וקיום מצות "פרו ורבו ומלאו את הארץ" (בקדושה ובטהרה) [המצוה הראשונה בתורה, מצוה רבה (לשון רביה), המצוה הכוללת את כל התורה כולה]. על כן בא הרמז: **תשעה באב** בגימטריא **יוסף** (שומר הברית) פנים-ואחור ודוק. **בתשעה באב נולד משיח = קדוש קדוש קדוש!**

רבי ברוך: הלא כתוב "העבר עיני מראות שוא"? ענה לו רבי ברוך: לא נכתב "העבר שוא מעיני", אלא להפך. אם ישנו שוא, אני איני רואה אותו... בדומה לכך, כאשר רבי שמעלקא מניקלשבורג שומע על המקרה, הוא שולח את החווה למקומו. עבודתו של רבי שמעלקא היא בקירוב אנשי עירו, וכדי לבוא בגבולם של יהודים הרחוקים מקדושה יש צורך ברגישות לקדושתם שלהם. אף אם הדבר תובע וויתור על עבודת ה' האישית של האדם, עליו להיות מוכן להתלכלך כדי להוציא את היהלומים מתוך האשפה.

לעומת התקלות הנגרמות מ'קצר' כזה בתקשורת, כאשר פגש החווה ביהודים שהיו כלי לקבל, פעלה בהם קדושתו היתרה פעולות ברוכות:

אחד מהצדיקים תלמידי החווה, היה רבי שלום מקאמינקא. כאברך צעיר היה ידוע כעילוי מופלג, אך לא חסיד. בדרך אותם הימים, לקח אותו גביר אחד כחתן לביתו עם הבטחה לפרנס את המשפחה שנים רבות וגם לתת נדוניה עצומה. עם זאת, התנה החותן לעתיד את ההסכם בכך שיסעו יחד לחווה מלובלין — שיברך את החתן אותו וגם יבחן אותו. החתן ואביו הסכימו, והחותן וחתנו נסעו אל החווה. כשהגיעו, קרא החווה לשמש שיביא חומש ויקרא. כשרבי שלום ספר זאת לידידו ה"אמרי נעים", אמר: האמן לי, שכאשר בקש שיביאו חומש כמעט פרצתי בצחוק. על זה בוחנים אותי? אותי צריך לבחון על פלפול חריף, לא על חומש... פתח הרבי את החומש בתחלת פרשת "קדשים", ושאל: ידע אתה מה רש"י כותב על כך? שוב התאפק רבי שלום מלצחוק על שאלה כזו, ואמר: "היו פרושים מן העריות ומן העבירה". אמר לו הרבי: נאמר ביחד את הרש"י הזה, והתחילו לומר זאת ביחד. באותו

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

שאלה:

האם יש הקבלה בין י"ב שבטי'יה לספירות העליונות? מהי?

מענה:

ההקבלה הבסיסית (שיסודה מופיע בכ"ד בדא"ח) היא שראובן שמעון לוי הם כנגד חג"ת, יוסף ביסוד, יהודה במלכות ויששכר וזבולון בנצח והוד. בנימין ביסוד המלכות (נקודת ציון, רחם המלכות – יוסף ובנימין נקראו "צדיק עליון" ו"צדיק תחתון", "צדיק יסוד עולם", היסוד הזכרי והיסוד הנקבי). לפי זה, דן נפתלי בני בלהה שפחת רחל (אם יוסף ובנימין) הם חיצוניות היסוד דדכורא והיסוד דנוקבא – דן קשור ליוסף ונפתלי לבנימין. ועל דרך זה צריך לומר לגבי גד ואשה, גד קשור (בחיצוניות) לשלשת הבנים הראשונים של לאה, ראובן שמעון לוי (חג"ת כנ"ל שהם כנגד שלשת האבות) ואשר לשלשת הבנים הבאים יהודה (מלכות) יששכר-זבולון (נצח והוד, שמהן נבנית המלכות דיהודה, הכל בסוד "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך" – יהודה).

לפי הידוע שישנם י"ב פרצופים בעולם האצילות (ובכל עולם): עתיק ונוקביה, אריך ונוקביה, אבא ואמא עילאין, ישראל סבא ותבונה, ישראל ולאה, יעקב ורחל (ואין כאן מקומו להסביר את ענין כאו"א בפנימיות). נמצא שכל שבט מכוון כנגד אחד מהפרצופים העליונים, כאשר כל פרצוף הוא 'אישיות' שלמה בפני עצמו (הכוללת את כל עשר הספירות וכו' ומורכבת מכעין תרי"ג אברים וגידים כו'). כמובן שי"ב השבטים מכוונים גם כנגד י"ב חדשי השנה, המכוונים גם כנגד י"ב הכוחות הפנימיים של הנפש (כאשר פנימיות הדעת, יחוד, כוללת את כולם והיא כנגד חדש העיבור). ובזה יש הקבלה מדויקת (השבטים לפני דגלי המדבר וסדר הנשיאים): ניסן הוא יהודה ובנפש היינו אמונה (הראש העליון של הכתר, רדל"א, שרש מלכות יהודה), אייר-יששכר-שמחה (פנימיות הבינה, "יודעי בינה לעתים"), סיון-זבולון-תמימות (הוד, "הולך בתם", "שמח זבולון בצאתך"), תמוז-ראובן-יראה (גבורה), מנחם אב-שמעון-שפלות (מלכות),

אך חוץ מהנ"ל ישנה עוד הקבלה, המוזכרת ברוב הפעמים בקבלה וחסידות, והיינו שי"ב השבטים הם סוד י"ב גבולי אלכסון שבין שש ספירות הלב, ו"ק. והוא כמו בקוביה שישנם י"ב קוים המחברים את ו' השטחים-רוחות [ד' קוים בצורת רבוע בצד מעלה של הקוביה, ד' למטה ועוד ד' מלמעלה למטה – מעין עמודים המחברים את התקרה לרצפה, כאשר ו' השטחים היינו ד' רוחות העולם שבלשון ספר יצירה נקראו עומק דרום עומק צפון עומק מזרח עומק מערב ועוד מעלה ומטה – עומק רום ועומק תחת, והם כנגד חסד-גבורה-תפארת-יסוד-נצח-הוד בהתאמה. נמצא שארבעת ה'גבולים' בצד מעלה, היינו רום, עם כל אחת מד' הרוחות, דרום צפון מזרח מערב, וד' למטה, היינו תחת, עם כ"א מהרוחות, וד' עמודי החבור היינו דרום-מזרח, מזרח-צפון, צפון-מערב, מערב-דרום ודוק]. יש הקבלה נוספת, עמוקה יותר משתי ההקבלות הנ"ל (ששתיהן רק בז"ת של הספירות, ללא חב"ד וכתר),

א'! בָּנָה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ?

לשבר שיא של בניה לגבה עם מגדל ה'קפלות' שלו. מכירים? שתיים לארץ ושתיים לרחב. שלשום עמד השיא שלו על גבה המתננים שלי, שזה אומר מגדל של בערך 30 קומות, אבל מאז מקצה השפורים שלו די עומד במקום. בכל פעם שהוא מגיע לקומה ה-20 מתחיל המגדל להתנדנד, ועד הקומה ה-25 הוא כבר קורס לגמרי. מה שמעניין הוא שחיימקה לא ממהר להתיאש. שוב ושוב הוא אוסף את שברי המגדל ומתחיל במרץ נסיון נוסף.

אז העקשנות שלו היא דבר אחד שמרתק אותי. אבל עוד משהו גורם לי כבר 20 דקות לא לעזב את המקום. אני פשוט יודע מה הפתרון לבצעה שלו. את זוג ה'קפלות' שמכילה כל

<<<

שלום ילדים!

השבת שלנו, שבת חזון, נקראת כך משום שבשבת זו, דוקא זו שהכי סמוכה ליום החרב, מראים לכל יהודי משמים את בית המקדש העתיד להבנות! מה זה אומר? שאני ואתה אמורים להפך להיות נביאים? כמובן, אין לנו התנגדות לכך, אבל הכוונה הפשוטה ליהודים פשוטים כמונו היא שפכל שנגדאה כי החרבן מעמיק, דוקא אז זהו הזמן לחלם על הגאולה וממש לצפות להתגשמותה!

אָבָה!

אני יושב מרתק כבר עשרים דקות ומתבונן בו. חיימקה, אחי הקטן, מנסה לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

וחדש העיבור-לוי (שאינו נמנה ב"ב השבטים של דגלי המדבר, לפי הסדר הנ"ל)-יחוד (פנימיות הדעת כנ"ל).

טבת-דן-בטול (חכמה), שבט- אשר-תענוג (הראש השני של הכתר), אדר-נפת-לירצון (הראש השלישי של הכתר)

אלול-גד-רחמים (ת"ת), תשרי-אפרים-אמת (יסוד), מרחשון-מנשה-אהבה (חסד), כסלו-בנימין-בטחון (נצח),

על הרבה דברים בסיסיים, כמו הגברה נורמלית, כך שבסופו של דבר הארוע היה נראה די עלוב לעמת ההפקה המכבדת שיצאה בפעל.

ההגיון פשוט: עם כל הרצון הטוב וההתלהבות – היכולות שלנו מגבלות. התלהבות היא אמנם דבר חשוב, אבל היא לא הכל. זה בדיוק מה שקרה לנו בשנה שעברה, כשגלינו שההגברה שהשגנו בחנם, בעצמנו, הייתה שווה חנם. הקהל פשוט לא שמע אף מלה מכל ההצגה המשקעת שהכנו, אז לא בטוח שהמהלך ה'עצמאי' שלנו במקרה הזה היה שווה...

כ'צ' אָרָס

איך קשור כל זה לבית המקדש?

הרמב"ם, הפוסק הגדול שלנו, פותח את הלכות בית הבחירה שלו עם קביעה פשוטה וברורה – מצוה עלינו לבנות את בית המקדש. כמו נטילת ידים בבקר, כמו לבישת ציצית, כמו שמירת שבת – בנית בית לה' היא מצוה כמו כל המצוות. מה היית עונה לילד שאומר לך דבר כזה: 'אם יש לי ציצית בארון אני לובש, אם אין – אז לא'. לי זה ברור, הייתי אומר לו: 'חביבי, זו מצוה. אתה חייב בה'. אין בארון? חפש יותר טוב, שאל את אמא'. המצוה הרי מטלת עליו.

זוכרים את חיימקה? בדיוק כמוהו, גם אנחנו רוצים להתאמץ ולקיים את

קומה יש להרחיק אחת מהשניה, עד הקצה, ואלו חיימקה משום-מה ממשי מקרב אותנו, וזה אומר שמאוד מהר הבנוי מאבד יציבות. אז הנה, גלית את הבטיחה ואתה גם יודע את הפתרון הפשוט. מה נשאר? רק להראות לו את השיטה.

"חיימקה, לעזר לך?" אני שואל בזהירות. חיימקה מביט בי מפתע, ממשי נעלב. "לא!! לבד!!!". "טוב, בסדר, אתה. רק אגלה לך את השיטה", אני מנסה. "לא! לא צריה, אני מסתדר לבד". מצדו שיפל המגדל שבעים פעם, העקר שהוא יעשה זאת בעצמו. האמת, למרות שנורא בא לי לעזר לו, אני די מבין אותו. מי אוהב שעושים בשבילו? כלנו רוצים לבד...

צו'ה'פ' מְאֻחָדָה

מצד אחד אני מעדיף לעשות דברים בעצמי, בלי עזרה מאחרים, אבל תודו בעצמכם, לא תמיד אפשר. לפעמים אנחנו מרגישים שעדיף להפך, שיעשו עבורנו. לדגמה, את מסבת סוף השנה שארגנה הכתה שלנו יכלנו להרים לבד, ובכל זאת העדפנו שהדחיפה תבוא מלמעלה, מצד ההנהלה. לא מכבד יותר שההורים יקבלו את ההזמנה עם חותמת המוסד וחתומת המנהל? וזה עוד לפני שדברנו על התקציב לממון הארוע. לבד היינו מצליחים לגייס אולי רבע מהסכום הנדרש, וזה אומר לותר

אַחֲרַי יְצִי צִי'קִי

לִבְנוֹת לֵה' בַּיִת זֶה תִּכְלִית הַבְּרִיאָה!
לְשֵׁם כִּךְ בָּרָא ה' אֶת הָעוֹלָם וּלְשֵׁם כִּךְ
הוּא נָתַן לָנוּ תּוֹרָה וּמִצְוֹת. מְלָאכִים
בְּשָׂמִים כִּנְרָאָה יֵשׁ לוֹ מִסְפִּיק. אוֹתָנוּ
הוּא רוֹצֶה כְּדֵי שְׂנִיתִיבָר, נִתְאַמֵּץ וּנְפָנָה
לוֹ מָקוֹם בְּתוֹכָנוּ. יֵשׁ לוֹ תַּאֲוָה לְכֹךְ
— "נִתְאַוָה הַקֵּב" הַלְהִיּוֹת לוֹ דִּירָה
בְּתַחְתּוֹנִים!".

אַבֵּל מָה קוֹרָה לִי לְאַחֵר שֶׁהִתְאַמַּצְתִּי
לְקִיָּם אֶת הַמִּצְוָה? אֲנִי עֲלוּל לַחֲשֹׁב
שֶׁכָּל מָה שֶׁעָשִׂיתִי הִיא בְּכַחוֹת עֲצָמִי.
אֲזִי רָגַע, אֲנִי מִסְתַּדֵּר לְבַד? חֵס וְחִלְיָה!
הַמַּחֲשָׁבָה הַנִּכְוֶנָה הִיא שְׂרָק ה' הוּא
שֶׁעָשָׂה הַכֹּל. אֲפֹלוּ אֶת הַחֲשֶׁק שְׁלִי
לְקִיָּם אֶת הַמִּצְוָה קִבְּלָתִי מִמֶּנּוּ — "כִּי
מִמֶּךָ הַכֹּל!" מָה הַמַּלִּים הָרַאשׁוֹנוֹת
שֶׁלָּנוּ בְּכָל תַּפְּלַת שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה? "אֲ-
דָנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח". אֲזִי מִי עוֹשֶׂה אִם ה'
פּוֹתֵחַ לִי אֶת הַפֶּה? אֲנִי לְבַדִּי לֹא יָכוֹל
לְהוֹצִיא אֲפֹלוּ מִלָּה אַחַת!

לָכֵן הִתְשׁוּבָה לְשִׂאלָה שֶׁלָּנוּ הִיא גַּם
וְגַם — גַּם בִּידֵי אָדָם וְגַם בִּידֵי שָׁמַיִם.
יֹתֵר נָכוֹן, שְׁגִיחָם בְּעֶצֶם דְּבַר אֶחָד.
אֲנַחְנוּ מִתְאַמְּצִים וּפּוֹעֲלִים בְּמִסִּירוֹת
נֶפֶשׁ, בּוֹנִים אֶת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ עִם כָּל
הַכַּחוֹת, אַבֵּל בְּתוֹךְ-תּוֹכָנוּ יוֹדְעִים —
אֶת הַכֹּל פּוֹעֵל ה', הַמִּקְדָּשׁ יוֹרֵד מִשְׁמַיִם!
שְׂיִבְנָה בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ!
שִׁבְתָּ-חֲזוֹן שְׁלוֹם וּמִבְרָךְ! **רַ'**

הַמִּצְוָה בְּכַחוֹת עֲצָמָנוּ! כְּמוֹ כָּל מִצְוָה
אַחֶרֶת, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים, וּמִמִּילָא גַּם
רוּצִים, לָקוֹם וּלְבְנוֹת אֶת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ.
כָּבֵד הַיּוֹם! בִּידֵים שְׁלָנוּ מִמֶּשׁ!

כִּי צִי' לְמִי

אַבֵּל בְּסִפְרֵי הַמִּדְרָשׁ וּבִסְפָר הַזִּהָר
הַקְדוּשׁ כְּתוּב בְּדִיוֹק הַהֶפֶךְ! כְּתוּב בְּהֵם
שְׁאֵת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי, שְׂיִבְנָה
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, לֹא יִבְנוּ בְּנֵי אָדָם, אֲלָא
הוּא יֵרֵד כְּשֶׁהוּא מוֹכֵן וּמִשְׁכַּלֵּל בָּאֵשׁ מִן
הַשָּׁמַיִם! יוֹתֵר מִכֶּה, מוֹבָא שֶׁהִסְבֵּה שְׁשִׁנֵּי
בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ, הָרַאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי, חָרְבוּ
הֵיתָה בְּגִלָּל שְׂבָגֵי הָאָדָם הָיוּ אֵלּוּ שְׂבָנוּ
אוֹתָם, וְאֵלּוּ הַשְּׁלִישִׁי יִהְיֶה נִצְחִי וְלֹא
יִחָרֵב, כִּי אוֹתוֹ יִבְנֶה ה' בְּעֶצְמוֹ. דּוֹקָא
הוּא יִהְיֶה הַבַּיִת שֶׁל הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה!

גַּם כָּאֵן הַהֲגִיוֹן בְּרוּר. אֲנַחְנוּ רוּצִים
גְּאֻלָּה עֲנֻקִית, אִיר־סוֹפִית, לֹא כְּזוֹ שְׁאֲנוּ
מִמְּצִיאִים וּמִכִּינִים אוֹתָהּ לְפִי מָה
שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים וּמִסְגָּלִים. אֲנַחְנוּ רַק
בְּנֵי אָדָם, קְרוּצֵי חֵמָה, עִם נֶפֶשׁ בְּהִמִּית
וְלֹא תִמִּיד עִם רְצוֹנוֹת הַכִּי נַעֲלִים. צָמֵד
הַמַּלִּים 'בַּיִת מִקְדָּשׁ' מְדַגֵּשׁ אֶת הַקְדָּשׁ
שִׂישְׁרָה בְּאוֹתוֹ בַּיִת, אֶת מָה שְׂיִבּוּא
מִלְמַעְלָה וְיִשְׁכֵּן בְּתוֹכוֹ, וְזֶה דְּבַר שְׁשִׁנֵּי
לֵה' יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהַמְצָאוֹת כְּמוֹ אֵלּוּ
שֶׁלָּנוּ...

אֲזִי מָה עָדִיד? בִּידֵי אָדָם אוֹ בִּידֵי
שָׁמַיִם?

איך אתה רואה את בית המקדש? רבי לוי

יצחק מברדיטשוב אמר שבשבת חזון מראים לכל יהודי את בית המקדש כדי לעורר אותו לתשובה מתוך כיסופים לבניינו. כיצד נראה בית המקדש בחזון הזה? מסתבר שכל אחד רואה אותו אחרת – יש מי שחולם צילום או דגם תלת־ממדי של המקדש עליו למד, יש מי שחווה במושא־כיסופים היקר והחביב לו ביותר מעולמו האישי ויש מי שחווה בחזונו כחוויה פלאית ששייכת לעתיד הנעלם. בנקודה הפנימית, חורבן בתי המקדש שהיו אומר לנו עליהם ש'זה לא זה', וה' חפץ בתודעת־מקדש עמוקה הרבה יותר. גם העובדה שיהודים רבים עדיין אינם מתחברים לתקוה לבנין המקדש, וחלקם אפילו חרדים מפניו, תלויה גם היא באותה נקודה – העבר אינו מושך אותם אלא מאיים עליהם. כדי להביא לבנין הבית השלישי – בית המקדש הנצחי – עלינו לברר ולהפשיט את חזון המקדש, כך שיממש את רצונו האמתי של ה' ב"דירה בתחתונים" ויתיישב על הלבבות בהם צריך להתקיים "ושכנתי בתוכם".

הגליון השבוע מזמין אותנו להתבונן פנימה להגדרת המקדש, להפוך את החזון למופשט־מזוכך יותר, ומתוך פריצת־החרבת הבית לזכות לבנין הפורץ את כל הגדרים וההגדרות ומתפשט־מתפרץ לכל העיר, הארץ והעולם, עד שהמציאות, לפרטי־פרטיה, תהפוך כולה למפגש עם ה'.

תרמו
עכשיו!

058-7701868

עת לכרוץ!

עת לכרוץ!

המשימה שלנו היא להרחיב את הכלים
כדי להפיץ את האורות
להפוך את העולם

אור חדש | תורת הנפש | תיקון המדינה
תורה ומדע | תורה לאומות העולם

תרמו עכשיו!

<http://charidy.com/niflaot>

